

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre 10 k.
Negyedévre 4 „
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 „
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 „
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétfő és
ünnap utáni napok kivételével,
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 9.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XIX. évfolyam 229. szám.

Nagyvárad.

Vasárnap 1918. október 5.

Alkony és hajnalhasadás.

Még csak pár évvel ezelőtt is a nemzetközi szociáldemokraták oly vehemens modorban támadták a kereszténységet s annak kulturális, áldásos intézményeit, hogy ezekre az arcátlan támadásokra a legerősebben narkotizált fakirok is felébredtek volna... Csodák csodája! Végre a keresztény öntudat még Szent-László városában is fölébredt lethargikus álmából, kilépett koporsójából s rövid idő alatt oly bámulatosan tömörült csatasorba a kereszténység gyökerén rágódó filokszerák ellen, hogy ez valóban korszakot alkotó társadalmi mozgalmak történetében. Egy csapásra minden vonalon hódított a Mária-Kongregáció, a Kath. népszövetség s legujabban a dolgoz, hazafias, becsületes munkások régi óhaja, a demokraták zsarolása, kizsákmányolása ellen legerősebb mentsvára a: *keresztény szocializmus*.

Hogy is ne hódított volna, hiszen a keresztény szocializmus alapja a tiszta erkölcs fundamentumán fölépült jog, törvény és igazság. Egyedüli fegyvere a Krisztusi szeretetbe vetet szent hit, a felebaráti szeretet legnemesebb önzetlen gyakorlása, mert a szeretet egyesít, az egyesülés erőt ad. Paizsa a munkaszeretet áttörhetetlen masszív acélja s célja: tisztas, megengedhető fegyverekkel küzdeni, harcolni a megélhetésért s haladni a korrallal, mert „Mélto a munkás az ő bérére“. A nemzetközi egyesülése pedig erőszakos módra való tömörülés, egy érdekszövetkezet a védtelenek kiuzsorázására, asiluma a kasza-kapa kerülő demagógoknak. Ilyen ellenség és

olyan ellenfél között a csata kimenetele előre látható. Egy demoralizált, saját jelszavaiból kiábrándult, panama sorozattal mételyezett és egy hófehér, a szeretet lelkesedésének glóriájától övezett összetartó csapat között — ismétlem — előre látható a harc kimenetele.

Alkonyodik az egyik harenalon, a másikon most van a hajnal pirkadás. Egyik oldalon fogy a regiment, kiábrándult tépett zsoldosok futkosnak össze-vissza borzalmas rendtelenségben s a másikon az isteni és emberi jelszavakba vetett szent hittel, hazaszeretettel, egymás megbecsülésével tömörülnek mint az acél egy áttörhetetlen rajvonalba a harcosok. Emitt pirkad, amott alkonyodik.

Igy van ez, hiába is szépítik! Ott az ellentáborban már elveszett a vezérekbe vetett hit is, ott már a csalódás férgé rágódik a vérző szíveken, ott már lankadtan hull alá a kézben a kard, ott már mint szalma láng szertefoszlott a lelkesedés tüze, ott már lidércként nehezedik a szervezet petyhüdt izmaira a kiábrándulás. A zsoldosok ott hagyják a tábor s rövidesen elkövetkezik az idő, hogy a szociális eszmék majtényi sikján porba hull a nemzetköziség véres lobogója a kereszténység, a krisztusi szocializmus hófehér standarja, szimboluma előtt. Az utolsó erőfeszítés, az élet-halálharc a nemzetközies részéről már el is következett. Kifogytak az érvek éles munitióiból, most már a durva szitok, az aljas gyalázat, a toporzékoló düh, a tehetetlen káromkodások ócska arzenáljában van utolsó le-tűnő reménységük.

Legyenek továbbra is résen a

keresztény szociálisták! Könnyen megnyerjük az utolsó, a döntő csatát is. Öklökkel sem fenyegetődünk, penge sem csendül össze, vér hullatás sem kell s mégis mi kerülünk ki győztesen, mert velünk van az igazság, a győzhetetlen szeretet. Ez legyen a mi hadvezérünk, ez legyen a mi parancsadónk, s ha jó katonákhoz illően utasításait követjük, lábaink elé hull minden golyó, minden fegyver és táborunkba áll a nyelvöltőgetők minden bűnbánó zsoldosa.

Fogadjuk őket szívesen. Szeretettel öleljük keblünkre mindazokat, akik meggyőződve igazságunkról a szeretet fehér kendőjét lobogtatva közelednek felénk.

Szabados Pál,

A közös minisztertanács. A vezető bécsi körök intencióit teljesen ismerő helyről írják a következőket: A tegnapi minisztertanács első sorban az ujonlétszám felemelésével foglalkozott s beható vita után véglegesen megállapodásra jutott. A hadvezetőség illetékes faktorai meggyőző érvekkel indokolták meg a létszámemelés szükségességét s így történt, hogy a két kormány hozzájárult ahhoz, hogy az eredeti tervek megváltoztatásával harmincötezer emberrel emeltessék az ujonckontingens.

A délutáni tanácskozást két főkérdés dominálta: Első sorban arról tanácskoztak, hogy a pénzügyi terheket, amelyek a létszámemelés, továbbá a tűzrségi felszerelések és a lovassági csapatok felállítására folytan váltak szükségessé, — hogyan osztsák fel több esztendőre s mennyit vegyennek föl már az 1914. évi közös költségvetésbe.

A második kérdés a körül mozgott, hogy biztosítékot szerezzenek arra nézve, hogy a hadvezetőség azokban az esztendők-

SZEPESSEGI és RUMBURGI VÁSZNAK
Asztalneműek, Schroll-féle schiffonok
URI, NŐI és GYERMEK FEHÉRNEMŰEK
Teljes menyasszonyi kelengyék
SZÖNYEG, FÜGGÖNY, LINOLEUM

**PAPLAN és MATRÁCOK LEGOLCSÓBBAN
BESZEREZHETŐK**

CZILLÉR IMRE

NAGYÁRUHÁZABAN SZENT LÁSZLO-TÉR 2. SZÁM.

ben, amelyekre a megszavazott tervek felosztva vannak, újabb követelésekkel nem áll elő.

Ezzel az új véderéform aktáit egyelőre eredményesen lezárták.

A BALKÁNI HÁBORU.

Török elkedvetlenedés.

Lipcse, okt. 4.

A Leipziger Neueste Nachrichten jelenti Konstantinápolyból: Szavov tábornok bolgár delegátus elutasításának elhalasztása összefüggésben van azzal a bolgár tervvel, hogy Törökországot Görögország megtámadására bírják és bolgár-török szövetséget kössenek. Itt nagy az elkedvetlenedés Németország ellen a szigetek kérdésében tanúsított magatartása miatt. A nagyvezér kijelentette, hogy Törökország a szigetek kérdésében nem fogja magát alávetni a hatalmak határozatának, ha ez a határozat Törökországot ki nem elégíti.

Szerb siker.

Belgrád, okt. 4.

A hivatalos lap szerint a fölkelőket Uj-Szerbia legdélibb részein is leverték.

Belgrád, okt. 4.

Több órai elkeseredett harc után sikerült a szerbeknek az albánokat Sztrugából is kiűzni. A fölkelők albánok most Dibra és Prizren között vonják össze erőiket.

Izgatás Szerbia ellen.

Belgrád, okt. 4.

A szerbek által megszállott területen mohamedán fölhívásokat találtak Szerbia ellen való fölkelésre. A fölhívás e szavakkal végződik: Éljen Bulgária!

Az én könyvem.

Előveszlek hát újra, kiesi könyvem,
Megint megbántottak a gonoszok:
Majd elesítjük az én háborgásom
Bölcs próféták, apostolok.

A lelki béke halk szimfoniái
Itt zsongnak minden kiesi lapon,
A fájdalom, a harag, a gyűlölség
Elül, ha Pált, Lukácsot olvasom.

Kint zughat az élet titáni harca,
Most elringat az ősi szent Kelet.
Ott járom én messze, Bethániában
A vadvirágos völgyeket.

Az öreg bölcsök saruban haladnak,
A fű meghajlik lábaik alatt.
Előttünk Krisztus alázatos arccal,
Mint égi tünemény halad.

S szívem kigyul, amint nyomukba lépek,
S szólok hozzájuk: Oh félistenek,
Vezessetek utján az örök fénynek:
Én igehirdető leszek.

Mit bánom én, ha keresztre szögeznek,
Mit bánom én, ha bitóra jutok,

Bulgária semleges.

Pétervár, okt. 4.

Radko Dimitrieff tábornok, az új bolgár követ, aki tegnap foglalta el hivatalát, fogadta az itteni lapok tudósítóit. Elmondta, hogy még a héten átnyújtja megbízólevelét a cárnak, majd így nyilatkozott:

— Bulgária e pillanatban nem gondol megtorlásra, de semmi szín alatt nem fog olyan államszövetségbe lépni, amelyhez Szerbia és Görögország is tartozik. A bolgár kormány távol áll az albán lázadástól és ha bolgár bandák csatlakoznak az albánokhoz, arról a szófia kormány nem tehet. Ez idő szerint Bulgária és Törökország között nincs szövetség.

A fiumei merénylet.

A fiumei bombamerénylet ügyében a határrendőrség a legbuzgóbb nyomozást folytatja, eddig azonban számbavehető eredmény nélkül.

A délutáni órákban ismét letartóztattak három gyanus embert, akikre ráillett a kormányzósági szolgák által adott személyleírás. Ezek közül kettőt rövid kihallgatás és szembesítés után szabadon bocsátottak. A harmadik fogolyban két hivatalos szolgát felismerni vélte a gyanusan fürkésző embert, de a harmadik hivatalos szolga határozottan kijelentette, hogy nem azonos az előző napon a kormányzósági épület előtt ólalkodó emberrel. Később a gyanúsított alibit igazolt, mire őt is szabadon bocsátották.

A határrendőrség és a városi rendőrség az egész éj folyamán folytatta a nyomozást, de szintén minden határozott eredmény nélkül.

Tegnap reggel megérkezett a belügy-

miniszter kiküldetésében Homér Imre határrendőrségi főnök, hogy a merényletről személyes tapasztalatok alapján tegyen jelentést a minisztériumnak s a további nyomozást irányítsa.

A szakértők véleménye szerint a fölrobbant bomba nem Fiumében készült, mert az ottani ipartelepeken hiányzanak azok az eszközök, melyek a bomba előállítására szükségesek.

Ennek folytán a rendőrség a pólai és trieszti munkáskörökben is mosszetható nyomozást indított, mert azt hiszik, hogy a merénylet és esetleges bűntársait abban az irányban kell keresni.

A rendőrség a további nyomozást a legnagyobb titokban folytatja s eredményéről nem tesz közlést, kétségtelen azonban, hogy a fáradságos kutatásnak eredménye még nincsen.

Olasz rágalom.

Róma, okt. 4.

A Tribuna bécsi táviratot közöl, amely szerint a bombamerényletet a fiumei rendőrség rendezte, hogy ezzel igazolja a kormányzó olasz-ellenes politikáját.

Elek Pál nem lép munkába.

Budapest, okt. 4.

Elek Pál ma kijelentette, hogy egyáltalán nincs szándékában aktivitásba lépni. Ha majd egészsége teljesen helyre fog állani, akkor esetleg részt fog venni a Magyar Bank vezetésében.

A delegációk. Mint a Neues Wiener Tagblatt értesül, a delegációk egybehívását november 17-re tervezik. Ebben az esetben a delegációkat november 18-án fogja megnyitni a király trónbeszéddel.

Verjenek bár szöges korbáccsal holtra
A kaján farizeusok!

Peterdi Andor.

VASÁRNAPI LEVELEK.

*

Szinte hallani lehetett ezen a héten a kenyérkereső leányok heves, száraz torokból bocsátott fölhördülését. Poros irodisták, görbült vállu gépirónók, tanítókisasszonyok, telefonos hölgyek, akik mohón várják az elsejei kis fizetést, — méltatlankodtak, haragudtak, amikor egy nábob leánya a szenvedés miatt, az étellel való küzdés miatt dobta el magától szép tizennyolc esztendő életét.

— Hát mi! Miért nem leszünk mi öngyilkosok? Hiszen több okunk van rá, legalább százszor settenkedik agyunkban a gondolat, hogy eh! mit küzdődjünk tovább! Egy golyó, vagy egy kis sztrichnin, azután vége mindennek... És százszor leküzdjük, százszor találunk valamit, ami az élethez fűz bennünket. Csak éppen a milliomos leánya nem talált!...

A halálhoz roppant hosszú ut vezet, egy élet a neve.

Vannak, akik lassan lépkednek, szinte suo anno pihennek meg a nagyobb örömök árnyékában. Egy kitűnő kalkulus, az első vadászat vagy vers, az első arany csillag, tomboló diadal a fórumon, előléptetés, rang, dignitás és ama bizonyos hideg nő szerelme, akit elérni akartunk: izgalmas lángoszlopai az életnek. Népies formában: Kati tudja, hogy egyik vasárnap után a másik következik. Milyen jó, hogy hat napig kell rá várni!...

Mit várhat az élettől egy olyan 18 éves leány, akinek a koncertjét a legünnepeltebb zenevirtuózok kísérték; már tiz éves korában bosszankodott a velencei gondolások kóppott énekén, koresolyázott a Néva ezüst tükrén, várta Milanóban a legfrisebb Puccini premiért, talán unatkozott, amikor a mademoiselle XIV. Lajos, a napkirály szerelméről fecsegett, mosolygott Fauston, akit leránt a magasból két kék szem, türelmetlenül toporzékolt, ha a soffőr egy

Nagy szőnyeg, futószőnyeg, ággy-terítő, függöny, flaneltakaró, angora, kecskebőr, tüllstorok, óriási választékban, g y á r i á r b a n

Haas Fülöp és Fiai
czégnél, Rimanóczy-palota.
Óriási választék perzsa és smyrna szőnyegekben.
Mérsékelt árbau kaphatók.

Az új táblaelnök ünnepélyes beiktatása

Dr Gajzágó Béla eskütétele. — A beköszöntő beszéd.

Tegnap délelőtt fényes, ünnepélyes ke-
retek közt ment végbe az új táblaelnök, dr
Gajzágó Béla beiktatása, illetve eskütétele.

A nagyvárad kir. ítélőtábla hatalmas
disztermében folyt le a díszes ünnepi aktus.
Tíz óra után jöttek össze az ítélőtábla tag-
jai, a kir. főügyészség tagjai, a nagyvárad
kir. törvényszék bírósága testületileg, a két
járásbíróság, ügyészség és az ügyvédi ka-
mara küldöttsége. Az ügyvédi kamara kül-
döttségének tagjai voltak: dr Wallner Ödön,
dr Thury László, dr Thury Kálmán, dr Kiss
Döme, dr Fássy Lajos, dr Adorján Ármin,
dr Adorján Emil, dr Várnai Ferenc, dr Stern
László, dr Rozvány Jenő és dr Medvigy Gá-
bor ügyvédek.

Imrik Péter dr táblai tanácselnök nyi-
totta meg a kir. tábla teljes ülését, üdvö-
zölvén a megjelenteket.

— A mai teljes ülés tárgya — ugymond
— a kinevezett új táblaelnök dr Gajzágó
Béla ünnepélyes eskütétele. Indítványozom,
hogy kéttagu bizottság hívja meg a teljes
ülésre a táblaelnököt. Molnár Géza tanácsj
bíró és Harmathy Károly táblabíró kíséreté-
ben jelent meg dr Gajzágó Béla a terem-
ben. A jelenlevők felállottak és éljenzéssel
köszöntötték.

Imrik Péter újból megnyitotta az ülést
és elrendelte az új elnök eskütételét. Jakab
Mihály elnöki titkár felolvasta a kinevezés-
ről szóló miniszteri leiratot. Azután az új el-
nök letette az esküt. Jakab Mihály olvasta
az eskümintát, amelyet dr Gajzágó Béla
jobb kezét a szívére téve, érces, határozott
hangon mondott utána.

percet késett. Talán nem is volt soha vá-
gya, csak szeszélye. Nem örült, csak meg-
elégedett. Selyemben született, csak arany-
pénzt hordott retiküljében, minden érzéke
a legnagyobb kulturához ért, a keze már-
ványasztalt simogatott, diszkótésben olvasta
kedvence költőit, a versaillesi park minatür-
jében sétált otthon. Roppant tétlenség, una-
lom, unottság fogta el, megfájult a feje,
hisz feljebb már nincs semmi, itt meg min-
den mindig csupa arany, fénylő, forró, talán
a nap is közelebb van, a park vörös lett,
jön ismét a Riviera, Montecarlóból átjönnek
vadászni francia grófok, udvarolnak, ostobák,
eh! . . .

A nábobleánynak biztosan nem ez volt
az utolsó gondolata. Nem is ilyenforma. Ki
tudja azt mondatokba tömöríteni, ami az
első perctől kezdve édesgette a halál felé?
Lehetetlenség.

De kedves Nagy Teréz kisasszony, mi-
ért zúgolódik maga az élet nyomorusága
miatt? Mennyiért nem tudná, ha otthon
egy levél várná és ebben Kis Péter pénz-
ügyi öfviigázó ur annak rendje és módja

Az eskü letétele után az új táblaelnök
foglalta el az elnöki széket. A táblai tanács-
elnök,

dr Imrik Péter

emelkedett szólásra és a következő meleg-
hangu, emelkedett szellemű szép beszéddel
üdvözölte a nagyvárad kir. ítélőtábla, a kir.
főügyészség, s a tábla területén levő összes
bíróságok, ügyészségek nevében az elnököt:

Méltóságos Elnök ur!

Kedves bírótársam és Barátom!

Örömmel üdvözöllek, mint a nagyvárad
kir. ítélőtábla elnökét az ennél a kir. ítélő-
táblánál és az annak területén működő kir.
törvényszékeknél és kir. járásbíróságoknál
alkalmazott bírótársaim nevében is; üdvözöl-
lek azzal a tisztelettel, kollegiális barátság-
gal és szeretettel, amely az együttműködésre
utalt emberek munkája sikerének feltétele és
biztosítéka.

Letett esküd alapján az igazságügyi hier-
archiának egyik legszebb, s nem volna tul-
zás, ha azt mondanám, legszebb hatáskörű,
de egyszersmind a legnagyobb felelősséggel
egybekötött állomását foglalod el, mert ebben
az állásodban nemcsak az lesz a hivatásod,
hogy három vármegye területén a jogszol-
gáltatás felett őrködjél s azt irányítsad, ha-
nem az is, hogy száz meg száz ember hely-
zetére, sorsára, jövőjére irányító, sőt elhatá-
rozó befolyást gyakorolj.

Mindkét feladat a legszebb és legneme-
sebb, de egyszersmind a legnehezebb emberi
feladatok közé tartozik s jelentőségük csak
növekszik a tervbe vett törvénykezési és
anyag jogi reformok életbeléptetésének kü-
szöbén, még inkább azok életbeléptetése ese-
tében.

A nagyvárad kir. ítélőtábla vezetését
azonban olyan kedvező körülmények közt
veszed át, hogy bizton remélheted s meggyö-
-

szert megkérné a maga kezét? . . . Na
mondja meg őszintén: cserélt volna sze-
gény Zsófia szász-weimari hercegnővel, vagy
Schwarz Lizával, akiket az Isten nyugosz-
taljon. Ugye, hogy nem.

Na látja. Es maga mégis dühösen le-
csapta a varrodában az ollót, amikor ol-
vasta, hogy a gyapolyi nábob leánya ötven
millió korona (borzasztó egész aranyhegy!)
tündökletes magasságából mondott bucsut
az életnek.

Ne mondja azt sem, hogy bezzeg! meg
becsülném én! Olyan szörnyű nagy vagyona
volt, tizenhét éves, szép, okos leány és
öngyilkos. Hát nem borzasztó ez? . . .

Borzasztónak elég borzasztó, de tanító-
nők, telefonos kisasszonyok, gépiró leányok
s Nagy Terézek: szálljon a maguk szívébe
rettentő büszkeség, nyugalom és hála, hogy
a maguk számára, megnyit a kikelet. (Majd
csak eljön az a Kiss Péter, no.)

(p. j.)

zódésem szerint reményed valóra is válik,
hogy az említett feladatokat sikerrel fogod
megoldhatni.

Ehhez meg vannak a feltételek. A
egyetemen együtt töltött idő emlékeiből, a
jogász közvéleménynek a Te bírói működé-
sedről alkotott s a kineveztetésed óta meg-
ujult érintkezésünkből azt a meggyőződést
meritem, hogy az elnöki székbe tudást,
hosszu bírói pályán szerzett tapasztalatot,
emberismeretet s a mi az áldásos munka
sikerének legerősebb biztosítéka, embersze-
retetet hoztál magaddal; e mellett egy ki-
tünően adminisztrált, rendben tartott tör-
vénykezési terület kormányozását veszed át;
egy állandóan tudásra törekvő, szorgalomra
és bírói erényekre kiváló bírói kart, egy ki-
tünően vezetett és képzett kir. ügyészi s az
igazságért való harcban lelkes és buzgó s a
monderu jogász gondolkozási színvonalán álló
ügyvédi kart nyers segítő és támogató
munkatársul; azt az ügyészi és ügyvédi
kart, melynek tagjai a mai háziünnepünkön
képviselőleg megjelenni s megjelenésükkel
ünnepünk fényét s jelentőségét emelni szí-
vesek voltak.

Midőn a nagyvárad kir. ítélőtábla ve-
zetését ezennel átadom s bírói társaimat s a
kir. ítélőtáblának és területének segéd és
kezelő sz emélyzetét jó indulatodba ajánlom:
munkádra Isten áldását kérem, s kívánom
hogy jó erőben és egészségben, működésed-
nek a kívánságod szerint való sikerét érd
meg!

Lelkes éljenzés hangzott fel a be-
széd után.

A táblaelnök beszéde.

Dr Gajzágó Béla mondotta el most be-
köszöntő beszédét. Kommentárt nem fűzünk
hozzá, ez a beszéd nem szorul komment-
álásra, dicséretre. Nyugodt határozottsággal,
a tudás komolyságával, a szavak jelentő-
ségének kiemelésével mondotta el pro-
gramját. A tudós, híres kiváló jogász, a
lelkismeretes, nivatását nemesen átérző,
hirneves bíró egyénisége érzett ki egész
megjelenéséből, magatartásából, szavaiból és
beszédében az ész fensőbbsege és a szív
melege igazi harmoniában olvadt össze.
Bővebben nem szükséges kitérnünk a pro-
gramra. Ez a program önmagáért be-
szél, érdemes megjegyezni a tartalmas gyö-
nyörű beszéd minden gondolatát, minden
mondatát.

Ebből is kitetszik, hogy méltó és ki-
váló ember került a tábla élére.

Dr Gajzágó Béla beszédének teljes
szövege a következő:

Mélyen tisztelt Uraim!

Mélyen tisztelt Bírótársaim!

A midőn Ő császári és apostoli királyi
Felségének legkegyelmesebb Urunk és Ki-
rályunknak legmagasabb elhatározásából és
a magyar igazságügyi kormány megtisztelő
bizalmából ennek a kir. ítélőtáblának dí-
szes elnöki székét ezennel elfoglalom, szí-
vem sugallatát követem azzal, hogy ebben
az ünnepélyes pillanatban legelőször is kö-
szönetemnek és hálámnak adjak kifejezést.

Köszönet és hála az első szavam s ez
Téged illet, méltóságos Tanácselnök Ur,
azért a kedves, meleg, rokonszenves szavak-
ért, amelyeket hozzám intézni szives voltál.
Téged méltóságos Főügyész Ur, aki

Fertőtlenítő anyagok: Nyers és tisztított Lysoform,
Carbolsav, Carbolmész, Formalin, Sublimat, Sub-
limat szappan stb. Legolcsóbb áron kaphatók.

Tessék okvetlen árajánlatot kérni.
Telefon 1302. szám.

Farkas István „Apolló” drogeriája

Nagyvárad, Rimanóczy-palota, Rákóczy-ut.

Telefon 1302. szám.

mai megjelenésével nagyrabecsült barátságos érületednek kifejezést adtál.

A nagyérdemű ügyvédi Kart, mint az igazságszolgáltatás másik egyenjogú tényezőjét, mai kitüntető szíves megjelenésükért.

Es benneteket, mélyen tisztelt Biró-társaim azért a meleg szeretetteljes fogadtatásért, amelyben engem ezuttal részesíteni kegyesek voltatok. — Ebben a meleg, barátságos fogadtatásban biztos zálogát látom annak, hogy köztem és a magas birótestület tagjai között, a kir. főügyész és az igazságszolgáltatás többi tényezői között teljes egyetértés és kölcsönös bizalom fog kifejlődni, ami pedig közös céljaink megvalósításának az igazságszolgáltatás zavartalan menetének és biztonságának minden-estetre hasznára lesz.

Ennek a kir. ítélőtáblának nagyérdemű elnöke báró Szentkereszty Zsigmond ur ő Exellentiaja az igazságszolgáltatás nagy veszteségére vonult nyugalomba.

Lehetetlen ebben az ünnepélyes pillanatban meg nem emlékezni arról a kitűnő jogászról, erről a kiváló biróról, a bölcs és tapintatos elnökről, az alapos és széles ismeretekkel bíró jogtudósról, akinek bölcs vezetése alatt ennek a kir. ítélőtáblának szellemi színvonala oly elismert magaslatra emeltetett, aki az ő kiváló egyéni kvalitásaival ennek az elnöki széknél is oly nagy tekintélyt adott.

Csoda-e tehát, hogy mélyen átérzem annak a feladatnak nehéz súlyát, amely ily kimagasló elnök után reám vár, mégis biztatást nyerek abból, hogy a gyakorlati jogtudományt azokat a fényes szellemi kincseket, amelyek itt a falak között az ő elnöksége alatt összegyűjtettek, örökségül fogom kapni, másrészt megnyugvást nyerek abból a tudatból, hogy e magas birói testület tagjaiban az igazságszolgáltatás annyi kiváló férfiát látom magam körül sorakozni s így reményem lehet arra, hogy egyesült erővel az én szerény tehetséggemmel is, az igazságszolgáltatás nagy feladatának mégis megfelelhetünk.

Hazai jogi életünknek az utolsó időben történt teljes átalakulása, az igazságszolgálati reformtörvényeknek sorozatos életbeléptetése, különösen a polgári peres eljárásnak küszöbön álló megvalósítása, a jogi alkotás koronája, a polgári törvénykönyv megalkotása és életbeléptetése ennek a birói nemzedéknek vállaira, az eddigieknél hatványozottabb mértékben több terhet rak.

Az igazságszolgálati reformtörvényeknek reményelt jó haszna s ennek mielőbbi megvalósulása attól függ, hogy ez a birói nemzedék miként fogja azokat a gyakorlati életbe átültetni, mert kétségtelen az, hogy a legjobb törvény is célszerűtlenné válik, ha annak gyakorlati alkalmazása avartlan kezbe kerül és a legbőlebb törvényhozás is hatálytalan, ha a törvények rosszul hajtattak végre.

Az első és legfőbb feladat tehát az, hogy ezeknek a törvényeknek helyes végrehajtása, ezeknek a törvényeknek helyes alkalmazása biztosítottassék. Ez a nagy feladat itt ránk első sorban is erre a magas birói testületre vár. Ennek a nemes és fontos feladatnak azonban csak ugy felelhetünk meg, ha testületünk minden tagja nemcsak átérzi hivatásának nagyságát, hanem igaz lelkesedéssel és kitartással igyekezik kötelességének hiven, pontosan és lelkiismeretesen megfelelni, — másrésztől kétségtelen az is, hogy a modern jogszolgáltatás fokozottabb igényei teljes kielégítést csak ott

nyerhetnek, ahol az igazságszolgáltatás nagy munkájában képes, tudásban és a kötelességek teljesítésében erős, jellemében pedig intact birói testület mellett, szellemi képességekben gazdag, erkölcsi erőben hatalmas ügyvédi kar híven áll. Ezt pedig a helyes igazságügyi szervezeti törvények, a helyes ügyvédi rendtartás és a helyes birói szervezeti törvények adják meg.

Ebből az alkalomból méltóztattok tőlem igazságügyi programot várni. Az én elnöki állásommal egybekötött igazságügyi programom azonban egyetlen szóban kifejezhető, abban a büszke szóban, amelyet a walesi herceg saját jelszavául választott, a mely az ő címerébe is be van vésve, „Ich dien“. Szolgálom. Szolgálom a magyar igazságszolgáltatás szent ügyét, szolgálom az igazságot kereső közönség nagy érdekeit. Dolgozom. Ez az én igazságügyi programom, ennek a megvalósítására hívlak meg benneteket.

Bizalmat és jó indulatot, nyíltságot és kartársi szeretetet hozok, — ezt kérek tőletek is. Barátotok, munkatársatok óhajtok lenni. Primus inter pares — a kötelességek teljesítésében.

Hosszu szolgálatom egész ideje alatt mindenkor a munkálatok embere voltam, a munka értékét tehát nem csak ismerem, hanem azt méltányolni és becsülni is tudom. A mások munkásságát pedig mindenkor a munkás ember igazságszeretettel tekintetem és így bizonyosak lehettek abban, hogy a Ti becsületes munkásságotok a Ti becsületes törekvéseket valódi értéke szerint méltányolni is fogom. De biztosak lehettek abban is, hogy a Ti jogos igényeitek a Ti jogos aspirációitokat tőlem telhetőleg előmozdítani fogom, a Ti jogos igényeiteknek arra illetékes helyen mindenkor szószólója és támogatója leszek.

Ezt a díszes állást nem kerestem, de leltem egész erejéből fogok annak betöltéséhez és azt a hatáskört, amelyet a törvény számomra kijelöl, a törvény szellemében óhajtom betölteni s a törvényt első sorban magam iránt kívánom legszigorubb alkalmazni. Amde ezt a munkásságot a kötelességek teljesítésének ezt a mértékét, a törvényeknek ezt a betartását kérem tőletek is. És hogy Ti ezt meg is adjátok, biztosíték nekem ennek a kir. ítélőtáblának hagyományos jó hírneve és a Ti nemes egyéni ségtek.

Arra kérék benneteket ajándékozatok meg engem a Ti nagyrabecsült barátságotokkal, mert csak így lesz teljes a collegialis jó viszony, amelyet minden vonalon ápolni óhajtok és mert csak így, minden arra hivatott tényező harmonikus együttműködésből remélhető az, hogy ennek a kir. ítélőtáblának magas szellemi színvonala nemcsak megtartatik, hanem emeltetik is és mert csak így egyesült erővel remélhető az igazságszolgáltatás nagy munkájának előmozdítása, ami pedig mindannyiunknak becsületbeli szent kötelességünk.

Ajánlom magamat szíves jó indulatokba!

Ismét felzugott a szívből jövő, zajos éljen.

Ezután Imrik Péter sorra mutatta be a jelenvoltakat az elnökeknek, aki mindenkivel szívélyesen kezét fogott.

Ezzel a beiktató ünnep véget ért.

A Nagyváradi Fotoklub és Karácsonyi Géza tanár kiállítása

A Rákóczi-uton, a régi Bazárépület ujonnan átalakított vendéglő helyiségében olyan kis műkiállítás nyert elhelyezést, melyre büszkék lehetnek, akik összehozták.

Karácsonyi Géza fémipariskolai tanár 10 éves szobrászi pályájának néhány emléket hezta el, bronz-, márvány- és gipszszobrokat, domborműveket, plaketteket, valamennyi kiforrott művészi egyéniség alkotása. Bátran elmondhatjuk, hogy ilyen plasztikai kollekción még nem látott Nagyvárad. Egyik-másik darab a műcsarnokban volt kiállítva, de vannak külföldön dícséretet vagy érmet nyert darabok is közöttük, mint például a „Száműzött“ nagy gipsz-szobra, mely Bruxelles-ben nyert méltó elismerést. Kiemeljük egy szép nagy bronzdomborművét, egy Madonnamelképét; a Fátum-allegóriát (kis gipszszobor, nagy követ dobni készülő férfi), a Hajnalt és Alkonyatot (két kis márvány nőalak), két bájos gyermek-hermát (Iréneke, Palkó), végre eredeti felfogású siremlékterveit. Szívünkben kívánjuk, hogy a jeles művészmodelláló pálcikája itt Váradon se pihenjen, hanem hozzon minél több művészetet a többi között eddig oly sivár, alacsony színvonalu temetőinkbe.

A kis szoborgyűjteménynek mintegy keretét képezi a *fotoklub fényképkiállítása*, még pedig minden tekintetben méltó keretét. Lehet a fölött vitatkozni, hogy a szó legszorosabb értelmében vett művészet a fényképezés, de hogy az ilyen fényképekben, mint aminőt a fotoklub kiállított, sok művészet nyilatkozik meg, az vitán felül álló dolog. Eddig is ismertük egyik-másik amateur-fotografusunk régi képeit, de hogy ilyen magas színvonalu kiállítást tudjanak összehozni, arról halvány sejtelmünk sem volt. Nem tudtuk, hogy mink van, ez a gondolat járt elménkben, mikor a szép képeket nem csekély lelki gyönyörűséggel végig szemléltek.

Máthé Pál, Rosinger Arthur, Hanslián Ede, Csanády Ákos, Kirschner Hermann, Szmazsenka Alfonz, Vaday József, Sonnenfeld Andor, Faragó Géza, mind-mind szép dolgokat produkáltak, de megbocsátanak, ha kiemeljük közülök *Hanslián Ede* bájos arcképeit, *Sonnenfeld Andor* pompás cigányjeleneteit, *Máthé Pál* egy édes leányfejét és legfőképpen *Faragó Géza* honvédszázados magas művészi színvonalon álló gyönyörű tájképeit.

Szerencsés motívumok, ügyes beállítás, a legváltozatosabb világítás, fényeffektusok, szinte megdöbbentő légtávlat és plasztika jellemezte a hangulatos, lebilincselő tájképeket. Itt csakugyan háttérbe lép, csaknem megszűnik a mechanika, az igazándi művészet levegőjét érezzük.

A szép kiállítást, amely a maga szőnyeg, és gazdag lombdiszével, mint egész intérvier

SÉRYKÖTŐK, HASKÖTŐK

méret szerint felelősség mellett már 2 kor.-tól kezdődő árban készítettnek

Fehér János kötszer gyárában Rákóczi-ut, (Bémer-tér.)

ahol óriási választékban kaphatók: Irigátorok, fecskendők, gumiharisnyák, szuszpenzoriumok, gumi-lepedők, vatta és mindenféle **szülészeti** és **betegápolási cikkek**.

Mentőszekrények nagy raktára, műlábak, támgépek, miderek jutányos árban és kitűnő kivitelben készítettnek. Telefon 419

is szép látványt nyújt, képet ad, a legmelegebben ajánljuk a közönség érdeklődésébe.

Némethy Gyula.

Kolerariadalom a vármegyében.

Riadalom egy távirat miatt. — Konfliktus a szolyvai és vaskóhi főszolgabírák közt.

Tegnap délelőtt valósággal izgalomban volt az egész vármegyeháza. Biharnak csaknem minden részéből ellenőrizhetlen hírek érkeztek. Alig cáfolták meg az egyiket, már jött a másik. Végül is minden híresztelés alaptalannak bizonyult. Az első hír Kólyról érkezett. Egy földmives betegedett meg koleragyanus körülmények között. Az előjáróság azonnal jelentette az esetet a körorvosnak, aki nyomban a helyszínre utazott és megvizsgálta a beteget. A vizsgálat során megállapították, hogy egyszerű hüléstről van esupán szó.

A második értesítés Érmihályfalváról, a harmadik a margitai járásból érkezett. Ezeknek a híreszteléseknek azonban még annyi alapjuk sem volt, mint az elsőnek. A vármegye figyelme különben most e felé a két járás felé irányul, mert ezekhez van a legközelebb a kolerafészkek. A veszedelem azonban aligha lépi át a bihari határt, mert valósággal elzárták Szatmár felől a forgalmat.

A vaskóhi főszolgabíró Szolyváról, a kolera főhelyéről kapott távirati értesítést, hogy egy munkás érkezik onnan, akit megfigyelés alá kell venni. A veszedelmes helyről érkező embert tegnap estére várták és az állomástól nyomban a megfigyelőházba vitték. Biharmegyében eddig Vaskóhn történt a legtöbb megfigyelés. Eddig a megfigyelések több mint 500 koronát emésztettek fel, amit természetesen az államkincstár fog megtéríteni.

A megfigyelés alá került egyének mindnyájan famunkások, akik Vaskóhról mentek Szolyvára az ottani fakitermelési vállalathoz dolgozni. A kolera fellépte után azonban annyira megrémültek, hogy összepakkoltak és hazajöttek Vaskóhra. A munkásokat egy Czigány Péter nevű vaskóhi munkásközvetítő szállította Szolyvára. A faiparvezető vezetősege most, hogy a munkások ott hagyták a telepet, ismét Czigány Pétert vette elő, hogy szállítsa vissza a munkásokat.

E miatt aztán távirat háboru tört ki a szolyvai és vaskóhi főszolgabírák között. Czigány Péter, aki jelenleg szolyvai lakos, utakelt Szolyváról és Vaskóhn megkezdte a hazatért muukások toborzását. A munkások közül sokan voltak olyanok, akik hajlandóknak mutatkoztak a visszatérésre. Többen el is indultak Szolyvára. Czigány Péter szintén el akart indulni, azonban a főszolgabírónak határozott utasítása van arra, hogy Czigányt 14 napon belül nem szabad visszabocsátani. Czigány panasszal fordult a szolyvai főszolgabíróhoz, aki tegnap szigorú hangu táviratban kérdezte meg a vaskóhi főszolgabírót, hogy miért nem akarja visszabocsátani Czigányt? Tempeleán nyomban válaszolt a táviratra, hogy alispáni rendelet alapján jár el.

Szolyván valószínűleg nem elégszenek meg ennyivel, mert a fatelepnek szüksége van Czigányra és forszirozni fogják a visszabocsátását. Ily formán még több távirat

váltásra van kilátás, melynek ki tudja milyen lesz a kimenetele.

A legnagyobb riadalmat szintén egy szolyvai távirat okozta, még pedig Barátkán. A barátkai körjegyző ugyanis tegnap reggel a következő táviratot kapta:

Mohek Antal kolerával fertőzötten Barátkára utazik
Szolyva.

Főszolgabíró.

A távirat valósággal lázba hozta a körjegyzőséget. Jaura Gyula körjegyző nyomban értesítette Weisz Jakab járási orvost és dr Timár Miksa körorvost, akik azonnal Barátkára utaztak. Barátkán nagyszabású intézkedéseket tettek a veszedelmes beteg fogadására, dacára annak, hogy a távirat tartalmát érthetetlennek találták.

Az állomásnál kint tartózkodott a két orvos, a körjegyző, a csendőr, a fertőtlenítők. Végre megérkezett a kolerásbeteget szállító vonat és abból a hosszú utazástól ugyan kissé fáradtan, de máskülönben egészségesen szállott ki a vállalkozó. A kolerának semmi jele sem mutatkozott rajta. A hatóság közegei a legnagyobb meglepetéssel fogadták a kolerás (?) embert, aki mit sem tudott róla, hogy ő miatta van a nagyszabású hatósági küldöttség. Moheket a megfigyelőházba vitték. A körjegyző pedig utána nézett hogy miért jelezték a táviratban Moheket kolerásnak. Ekkor derült ki, hogy a táviratot rossz szöveggel adták le Barátkának, a következő szöveg helyett:

Mohek Antal kolerával fertőzött vidékről érkezik.
Solyva

Főszolgabíró.

BIHARI LÁSZLÓ VISSZATÉR A SZINPADHOZ.

Október elsején megvált az „Udvari Kávéház“-tól.

*

Színészberek, akik otthagyják első szerelmüket, a szinpadot, rendesen égő sebet visznek magukkal a reális életbe. Fájdalmas visszavágyás kinozza őket, parádés szerepek emléke kísért, valahányszor nagyszerű események viharzanak a színház körül.

Ezelőtt egy esztendővel vált meg a ragyogó riváldától Bihari Ferenc, az országos nevű művésznek, Bihari Ákosnak testvéröccse. Familiáris érdekek sodorták ki az életbe, egy fényes kávéház milliójébe került a kitűnő színész, ahol a csillárok fénye alatt örökké az ezerszemű theátrumra gondolt, hallotta az orchester szünet alatti fojtott muzsikáját.

Bihari László nem tudta egy könnyen elfelejteni a szinpadot, állandóan komoly studiumokat végzett, fenttartotta a nexust az elhagyott világgal és messziről figyelte egy esztendeig a színházi élet forrongásait. Kedves városai, ahol mint színészt, nagyon megszerették, többször felkeresték ez alatt az év alatt üdvözlő soraikkal, ismerősök, jó barátok, művészberek fordultak meg az intim kávéházban és mindig melegen, hosszan el-

beszélgettek a szinpatikus kávéssal. Bizony sokszor fel kellett ugrania, amikor egy-egy vendég érkezett.

— Alázatos szolgája! Tetszik parancsolni?

Lesegítette a kabátját s aztán folytatták tovább a diskurzust:

... Váradon, az Ördög előadásán történt...

Elmult egy év és október elsején már nem jelent meg Bihari László a kávéházban. Lassan kiforrott benne a vágy, hogy visszatér sikerei színhelyéhez, a szinpadhoz.

— Bátyám a szinigazgatóságon, én pedig a kávéházon vesztettem el a pénzemet. Most neki sincs semmije, nekem sincs. Egyformán kezdetjük újra ott, ahol elhagytuk.

Megkérdeztük Bihari Lászlót közelebbi tervei iránt.

— Egyelőre még nem tudom, hogy hova szerződöm. A szívem ide huz Nagyváradhoz, de úgy tudom, hogy Erdélyinek teljes a társulata. Már biztatott is a fővárosi ügynök egy kitűnő szerződéssel. Ákos is fentjár Budapesten és igen kedvező híreket küldött.

— Nem a régi iskolának vagyok a hive, mint Ákos. De én is erősen hajlok a klasszikus irány felé. Valószínű, hogy rendezői minőségben szerződöm.

— Legszebb szerepeimet próbálgatom idehaza, sokat olvasok, bár egyáltalán nem maradtam el ez alatt az egy év alatt a legújabb dráma irodalomtól.

Ma-holnap tehát ismét megcsendül a Bihari név a színházak körül, visszatér egy izmos tehetség a szinpadra. Kétségtelenül gazdagodást jelent ez a magyar szinpad számára és mi őszinte jókívánsággal üdvözljük Bihari Lászlót Thália oszlopcsarnokában.

Ferdinánd bolgár király Magyarországon.

Szófia, okt. 4.

Ferdinánd bolgár király ma a német követet fogadta kihallgatáson. Ez a kihallgatás volt az utolsó, a mit a bolgárok uralkodója tartott elutazása előtt. Pár nap múlva magyarországi birtokára jön Ferdinánd, hogy kipihenje a másfél éves háboru súlyos fáradalmait.

Szülők figyelmébe!

Legjobb gyermek cipők
teljes fiu kelengyék legolcsóbban

REICHARD áruháza

cégnél kaphatók.

TELEFON 10-70.

LIFT.

TELEFON 10-70.

MODERN FOTOGRAFIA

DAJKOVITS

SPECIALISTÁJA

Nagyvárad.

Sas-palota.

SZOMORU EMLÉKEK.

Látogatás az aradi várban, a Veszthelyen és a „48-as ereklye-muzeum”-ban.

Holnap lesz hatvanéves, hogy az aradi várban kivégezték a tizenhárom hős tábornokot. Azóta már nagy idő telt el, új nemzedék váltotta fel a régiek helyét, a régieknek csak dicsőséges meg szomorú emlékü maradt. A mi dolgunk csak az ünneplés, a visszaemlékezés.

Most, amikor országszerte kegyeletes ünnepek keretében adóz a magyarság a szabadság mártírjainak, azt hisszük, nem lesz érértelen, hogy munkatársunk, aki a napokban járt Aradon bemutassa olvasóinknak azt a helyet, ahol a magyar szabadságharc leg-szomorubb aktusa lejátszódott.

A vár.

Első utunk a várba vezetett. A vasutól az Andrássy- és Szabadság-téren a Maros hídján át lehet eljutni a várba. Az Andrássy-tér s a Szabadság-tér is igen izlősen rendezett tér, különösen az utóbbi, ahol a Szabadság-szobor áll, mely az ország legszebb, legművésziesebb szobrainak egyike.

A vár Aradtól teljesen különálló, a várostól délkeletre fekszik, a Marosnak azon oldalán, amelyiken már közigazgatásilag Aradhoz tartozó föld egy talpalatnyi sinec. Maga a vár most a 33-as gyalogezred otthona. Elrendezése észszerűbb, mint a váradi váré, amennyiben közepén nincs keresztépület, hanem az egész egy ötszög alakban körülpített földterület. A főkapu Arad felé esik. Ezen bemelve balkez felől esik a méreteiben elég tekintélyes várkapólna, amely bántan beillene bármely kisebb vidéki város templomának. Padjaiban bevésések vannak, az 1849. augusztus 13. után oda bebörtönözött foglyok nevei.

A börtön.

A főkapuval szemben levő épülettömb pincéje volt negyvenkilencben a börtön. Körülbelül 1400 magyar honvéd volt ide akkor bebörtönözve, nagyjából magasarangu tiszték és papok. A börtön egyes cellái még ma is elkülönítve vannak egymástól.

Dohos, nedves, sötét oduk ezek, valami nyomasztó érzés szállja meg az embert, mikor beléjük lép. Valószínű, hogy mint azt vezetőnk megjegyezte — negyvenkilencben nem ilyen állapotban volt, de hogy akkor is sötét volt és dohos, az bizonyos.

A várnak észak felől van egy mellékapuja. A mellékapu homlokzatán egy téglalaba egy kereszt van vésvé. Szemmel jól látható, de fel nem tűnik. Az október 6-án föbelőtt négy tábornok kivégzési helyét jelöli ez a kereszt. (T. i. fent a vársáncon lötték őket föbe.) A téglalaba ezt a keresztet a kirendelt osztrák porkoláb felesége karcolta be, aki rokonszenvezett a magyarokkal.

A most ott levő harminchármasok tisztjei úgy szólván kivétel nélkül erős magyar érzelmük s van egy, épen aki munkatársunkat kalauzolta, akinél meggyőződésebb magyar hazafit polgár emberek között is keresni kell.

Valami tiszteletreméltó illetődöttség vett rajta erőt, mikor a vár gyilkoslevegőjü börtöneibe vezetett bennünket s mikor a téglalaba vésett keresztet mutatta.

A veszthely.

Aztán elvezetett a veszthelyre, mely közvetlen a vár mellett van. Egy háromszög alakú földdarab ez, melynek a Maros, a Maros egyik holt ága s a vár szabják meg alakját. Közepén egy kicsiny, obeliszkforma emlék van, amelybe a tizenhárom aradi vértanu neve van vésvé. Az emlék egy kövel fedett dombon áll, amely meglehetősen állapotban van. Vezetőnk azt mondta, hogy máskor teljesen elhagyatott, a kövek közei között fü nő föl. Vigaszképen azonban megjegyezte kalauzunk, hogy nagyobb pénzösszeget gyűjtöttek már össze, melyen a szabadsághősök emlékéhez méltó mauzoleumot emelnek.

Hogy a tizenhárom vértanu kilencének kivégzési helye az, amelyik emlékekkel van megjelölve azt csak a közhit tartja. Az ásatások semmi nyomra sem akadtak, pedig ugyszólván az egész háromszöget felkutatták. Most aztán nemrégiben, a Varsassy Árpád aradi kir. tanfelügyelő elnökléte alatt álló társaság, amely az ásatásokat végezteti, a kabinetiroda útján kérésintézt a királyhoz, engedje meg, hogy a vársáncon rendezzék ásatásokat. Ő felsége ezt meg is engedte s lehet hogy a közel jövő újabb adatokkal ismertet meg bennünket.

A „48-as ereklye-muzeum.”

A Veszthelyről kalauzunk a muzeumba vezetett el bennünket. Ez bent van a városban, az Andrássy-téren, a Fehér Kereszt-szállóban. Tizenegy szobát foglalnak el a relikviák. Igen érdekes és nevezetes dolgokra talál az ember.

Itt van többek között az a talyiga, amelyen Damjanichot a veszthelyre vitték. A talyigán van mankója. Itt vannak továbbá a bebörtönözöttek ruhái, Kiss Ernő tábornok vérfoltos inge stb. A másik szobában Janku Ávrámnak, az oláh vérengzés vezérének rudba erősített kaszája van. A nyél már odvas, de még most is vérel teleitatott. Itt van egy ceruza rajz is, mely Jankut ábrázolja, apró, fekete, villogó szem, erős, markáns arcvonások, csapzott haj a főjellemezői a képnek. Janku a legkegyetlenebb vérengző volt, Nagyenyed felperzselése az ő műve. Később megbánta kegyetlenkedéseit s ezért viszont nemzetiségi részről gyűlölték meg. Koldusbotra jutott s megörlött.

Az öt ábrázoló ceruzarajz fölött egy maroknyi tövis van, amelyet a sirján találtak.

A következő teremben Bohusné Szögyény Antónia relikviái vannak. Szögyény Antónia valóságos védőangyala volt az aradi várban bebörtönözött honvédeknek, sokszor segítette őket pénzzel, ruhával, élelemmel, nem ritkán a saját élete kockáztatásával juttatta el hozzájuk azokat. Férje rossz szemmel nézte jószívűségét, melynek egész vagyona áldozata lett s elvált tőle. Az osztrákok megtudván, hogy Bohusné segíyezi a honvédeket, katonákkal ellenőriztették.

A muzeum Bohusné-terme az ő rá vo-

natkozó relikviákkal van tele. Itt van az a könyv, melybe a honvédeknek adakozók neveket beirták.

Egyik bort adott, a másik dohányt, ruhát stb., pénzt nem igen.

A szomszédos terem falán az aradi várban bebörtönözött honvédek jórészének majdnem életnagyságu, ceruzarajz mellképei vannak. Mindannyit Horváth huszárezredes rajzolta ugyszintén azokat a humoros vázlatokat is, amelyek még itt találhatók.

Mi ezeknek a vázlatoknak a tárgyük? hogy ezt megmondjuk ahhoz egész história elheszélése szükséges.

Horváthot a várőrség kedvelte s így többet megengedtek neki, mint a többi foglyoknak. Többek között éjjel is kimehetett, persze a várudvarra csak.

Bizony a honvédek nehezen várták a szabadulás óráját. Horváth, hogy vigasztalja őket, odaszólt hozzájuk:

— Ne busuljatok, kiszabadulunk, ha a királynének fia születik.

— S miről tudjuk azt meg? kérdi az egyik kíváncsian.

— Hogy a várőrség hatszor elsüt egy ágyut.

A foglyok megvigasztalódva feküdtek le, Horváth pedig kiment éjjel s pléhdarabokkal óriási dörgést csinált. A börtönökben ezt ágyudörgésnek vették s egyszerre nagy sürgés-forgás, pakkolozás lett.

Az egyik kép ezt a zürzavart s örömet örökíti meg.

Egy másikon egy fogoly szomoruan ül cellájában, a füle pedig kinyulik a várkapu elé, hogy hamarabb meghallja az ágyudörgést.

A szomszédos teremben a Kossuth-ereklyék vannak s egy pár honvédfegyver abból a halomból, melyet 1849 augusztus 13-án Világos mellett raktak össze a katonák. Egyik-másik mellett ott van a cédula is, melyet a puskaesőben találtak. Elkeseredett kifakadások vannak ráirva, egyiken csak ez az egy kérdés:

— Hát ezért küzdöttünk másfél évig.

A sarokban van egy óriási vasláda, mellette egy kisebb. Mindakettő erős zárrakkal ellátva. A nagyobb Kossuth kasszája volt, a kisebb Görgeié.

Sok nevezetes emléket talál még itt az ember, de nagyobb részt borzalmasat. Ott van egy prés, amelybe a lázadó oláhok beszorították a magyarok fejét s csavarták. Borzalmas dolgok, melyre még csak gondolni sem jó.

Vezetőnk a vasutig elkísért s sokat beszélt még a várról, a muzeumról, egyes személekről. De csakhamar elválnak tőle, mert a vonat indul.

A robogó vonatról gondolunk vissza a veszthelyre, a bolgár kertészekre, akik körülötte szorgoskodnak, eszünkbe jut Bohusné Szögyény Antónia, ez a gyöngéd lelkü aszszony, aki szerető szíve minden dobbanásával a honvédeknek élt, aki feláldozta értük vagyonát, családi boldogságát, mindenét, aki minden este imájába foglalta őket.

S a vonat robog tova, odakünn lázasan lüktet az élet, de a mi nemzeti kincsünknek, a megszentelt fájdalomnak legszomorubb emléke: az aradi vár, rendületlenül áll, hogy a jövő nemzedéknek is bizonyosságot tegyen az ősről, akiknek emlékét mindenkinek kegyelettel kell őrizni.

(ks.)

Leitmann Dezső bank és keresk. irodája
Nagypiac téren, Gitye házban
megnyilt.

Mindenemü bank és kereskedelmi ügyek keresztül-vitele a legrövidebb idő alatt.

Pénz közvetítés olcsó kamattal mellett.

Külön osztály: élet-, baleset-, tűz- és minden más egyéb biztosítások.

SZÍNHÁZI ÉLET.

— Csevegések. —

Először is őszintén fájjaljuk, hogy a legszébb magyar direktorné még mindig betegeskedik. Erdélyi Miklósné tegnap már felkelt s hétfőn hosszabb időre Pöstyénbe utazik.

A váradi publikum sokáig nem üdvözölheti ezt a tökéletes művészasszonyt, aki a múlt szezonban is a legforróbb premiereket szerezte kedves közönségének. Reméljük, hogy a pöstyéni kura használni fog és ismét látni fogjuk az ő finom, szép arcát a váradi rivalda előtt.

Erdélyi Miklóst is deprimálja ez a családi baj, de vigasztalást talál a színházban. Beszélük, hogy a direktort felvillanyozta a múlt heti bemutatkozások sikere.

— Pedig még a slágereket nem játszotam ki.

— Mi az a sláger kedves direktor ur?

— Az még titok. Október végéig minden napra juttattam valami meglepetést.

Persze, nehéz a színháznál valamit titokban tartani. Ki is kaparták hamar a féltve őrzött titkot s eláruljuk, hogy az egyik egy titokzatos pároról szól, aki fel fog lépni mesterével együtt október 30-án a *Bizáncban*.

Mondanunk sem kell, hogy ez a báró Gorup Gyurka, aki mindenkinél magasabb egy fájjal. A társulatnál még nem ismerik, titokzatos távolban marad, nem is tudták, hogy mikor lép fel, már is pletykáztak róla.

— Képzeldétek, valami báró fog játszani *Bizáncban*, borzasztó nagy ember, szegény Étsy Emma panaszkodik, hogy nem fog tudni mellette érvényesülni.

Megkérdeztük Étsy Emmát.

— Ugyan, pletyka az egész. Most halom először, hogy Gorup játszani fog, de én igazán nem ijedek meg, hogy olyan magas és hatalmas vállu ember. Nem szoktam félni. Különben tudja mit: én nem is játszom *Bizáncban*, nincs is szerepem a darabban, hát igazán nem félhetek.

A másik meglepetés is egy új férfitag bemutatkozása lesz. Emellett okos beosztással minden hétre jut egy-két szenzációs premier.

Ma este a *Diákhercegnő* kerül a közönség elé. Rendkívül ötletes, hangos operette, vidám részletekkel, kellemes zeneszámokkal és hálás szerepekkel. Poétikus szüzséje van. Nagyon fog tetszeni Kállay Jolán a címszerepben, Tompa Béla, Medgyaszai és Kerényi Irén.

A kulisszák mögött azt suttogják, hogy Görög Olga duzzog, féltékeny Kállayra. Komor arccal jár-kél, nem mutatkozik napokig.

Pedig kár emésztenie magát, mert a direktorné komoly tervei vannak ez ő ki-

váló hangjával. Klasszikus operaciklusban ő fogja vinni a vezető szerepet.

Vannak már vélemények is az új tagokról, amelyeket nem a kritikákból szedtek a „jó” kollegák, hanem csak úgy egymásközt mondogatnak el. Például így:

Tompáné: jó anya.

Saruga Irén: a jövő reménye.

Gróf Laci: zöld, de érik.

Kállay Jolán: biztosan hódít.

Vopera: érdekes ismeretlen.

Novelly Evelin: nyílt titok.

Egyébként meg szent a béke, nincsenek intrikák, de alighanem hamar kivirágzik az is.

A Kaszinó téli programja.

Minden hónapban lesz egy kedélyes mulatság

A Nagyváradi és Biharmegyei Nemzeti Kaszinó a tavalyi kaszinóest fényes sikerén felbuzdulva, az idén pompás, nagyszerű téli programot állított össze és Nagyváradi intelligenciája ma is, különösen az aranyifjuság nagy örömmel veszi a hírt, hogy az idén a tél, az ősz nem lesz unalmas, szürke, pompás, vidám kedélyes mulatságok hozzák össze Nagyváradi előkelő szocietasának tagjait.

Mesés programot határoztak el tegnap este a Kaszinó urai, pompás, ötletes terveket fognak megvalósítani a télen; lesz vidám, jókedvű élet, és a Kaszinó diszes falai között gyakran, fog meggesendülni a cigánymuzikaszó.

Dr Fráter Imre, a közkórház igazgató főorvosa, a Kaszinó fiatalos lelkű ügyvezető igazgatója penditette meg az eszmét, amelyet tegnap este népe sértekezleten a Kaszinó tagjai, kész örömmel tettek magukévá.

Minden hónapban lesz mulatság, vidám, fesztelen jókedvű, és háziás, ezt alá kell huznunk, mert éppen az a célja a rendezőségnek, hogy minden külső, drága diszt, fényt mellőzzenek és a hölgyeknek kötelező lesz — az egyszerű toiletté.

De álljon itt röviden a program:

Már most, október 25-én kezdődik a mulatságok sorozata. Huszonötödikén *tombola-estély* lesz, mondanunk sem kell, hogy gyönyörű tárgyak kerülnek kisorsolásra. A belépődíj mindössze 1 korona. A tombolajegy ára 60 fillér. Tombola után természetesen tánc és tánc.

November 22-én: hangverseny lesz; a programot előkelő dilettánsok fogják kitölteni. Lesz egy tréfás felolvasás is, amelyet dr Nagy Vilmos ref. tanítóképző igazgató fog tartani. Mondanunk sem kell, hogy a hangverseny táncal lesz egybekötve.

December 31-én: nagyszerű *Szilveszterestély*. Ennek pazar ötletei, most forrnak a rendezőség kohójában, és most csak annyit árulhatunk el, hogy itt nagyon jól fog mulatni mindenki.

Januárban táncestély lesz és ami bizton

remélhető is, ha a közönség nem fárad bele, ahhoz még ezután jön a program leghatásosabb, legnagyobb pontja: februári hónapban *nagy álarcos-bál*.

Végül márciusban még egy tombola-estély lesz.

A tombolaestélyen a belépő-díj 1 korona, a többi estélyeken pedig személyjegy 2 korona, családjegy pedig 4 korona.

A mulatságokra egy közös meghívót bocsátanak ki.

Az értekezlet 10 tagú bizottságot küldött ki az egész program részletes kidolgozására. A bizottság, amelynek tagjai dr Fráter Imrével az élükön, dr Medvigy István, Sas Ede, Poynár Ernő, Frankó József, Fekete Béla, Böszörményi László, Böszörményi Géza, Konrad Jenő, dr Kiss Géza, lelkes, nagy buzgalommal dolgozik, hogy a pompás program kivitele még pompásabb legyen.

..FIREK..

...
Október 6.

A magyar nemzet történetében ez a legszomorubb, a legtöbb könnyet érdemlő nap. A nagyok, a lélekkel és ésszel küzdők szomorú, zokogásra kényszerítő tragédiájának napja október 6...

Azok, akik szeretik a magyarságot és szívvel csüggenek a magyar nemzet előrehaladási törekvésein, október 6-án halk magukban imát küldenek az egek Urához.

Mélyen megremeg minden magyar lelke, mert érzi, tudja, hogy annak a tizenhárom hősnak szenvedéseiben benne vonaglik Magyarország véres, titáni küzdelme. Ennek a tizenhárom hősnak, az élete volt akkor az ország élete. És mikor a bakó bevégezte borzalmas munkáját sokan azt hitték, hogy velük együtt meghalt Magyarország is. Sajgott, fájt itt minden honfi kebel. Fájlalták, a tizenhárom halálát és az ország elbukását.

Most, 64 év múlva pedig, mikor fehér virágokkal diszítik az aradi hantot, emelt fővel állunk a világ előtt. Most már tudja minden magyar, hogy a vértanúk halála nem volt az ország halála is. Tudja, hogy talán éppen a szenvedések és a kihullatott vér tettek mindent naggyá, olyan naggyá, hogy nincs az a mérhetetlen csapás, amely feltartóztatná a magyar nemzet előrehaladását.

Aradon október 6-án beszédeket fognak mondani és akadnak olyanok is, akik könynyezni fognak. Az országban mindenütt ünnepélyeket rendeznek, hogy lerójják a tizenhárom iránti tiszteletüket.

De vajjon eszébe jut-e valakinek, hogy nem csak azért kell diszszónoklatokat tartani, mert ők a hazáért adták oda az életüket, hanem azért is, mert ők, adták meg a

Nagyváradi Vasöntőde és Gépgyár Részvénytársaság

Nagyváradi, Össi-tér.

Gazdasági gép-, eke- és keskenyvágyanyu vasutak gyára; vasszerkezetek, közlőművek, gépjavító-műhely, műszaki-iroda.

Telefon 340. sz.

példát, hogy hogyan lehet egy országot megmenteni.

Ok meghaltak, mert az volt a rendeltetésük. Az élők pedig az 6 páratlan bátorságukból, fanatikus hazaszeretetükből látták, hogy ezért az országért érdemes dolgozni.

Azok megtudták halni csuf, szörnyű halállal, mert szerették ezt az országot. A mi hivatásunk a munka. Odaadó, lázas munka, amivel megdönthetlenné tesszük azt az alapot, amit a tizenhárom mártír rakott le szomorú halálával.

Az október 6. ünnepi programja ebből a két számból álljon: Emlékezzünk a hősökre, ejtsünk érettség könnyeket és dolgozzunk. Hatalmas nagy lendülettel dolgozzunk Magyarországiért.

H.

A jogakadémia ifjusága az aradi gyásznapi emlékére október 6-án, délután fél 6 órakor az akadémia dísztermében ünnepélyt rendez a következő műsossal:

1. Himnusz.
2. Megnyitó beszéd. Tartja ifj. Petry Gyula az olvasó kör elnöke.
3. Magyar dalok. Énekli Szalma Sándor, a Szigligeti színház tagja. Zongorán kíséri Kerner Jenő, a Szigligeti színház karmestere.
4. Ünnepi beszéd. Tartja Bakó Zoltán joghallgató.
5. Beredek—Kerner: Magyar dal. Melodráma. Előadja: Gara Ernő joghallgató. Zongorán kíséri Zsdánszky Kálmán joghallgató.
6. Szózat.

*** A király nevenapja.** Tegnap a király nevenapja alkalmából ünnepélyes istenitisztelet volt a székesegyházban. Az ünnepélyes szentmisét dr. *Belopotoczky* Kálmán nagyprépost, v. b. t. t. mondotta. Az istenitiszteleten testületileg vettek részt a katonai és polgári hatóságok. Az iskolák növendékei szintén megjelentek. Az istenitisztelet alatt a székesegyházi kar alkalmi énekeket adott elő.

*** Válság a fővárosi sajtóban.** A nehéz időket mindenki megérzi, a sajtó is. A fővárosi sajtó első sorban. Ennek existenciája ma meglehetősen a hirdetésekre van alapítva, a kereskedelemnek pedig ma hirdetésekre alig-alig van pénze. Így aztán a fővárosi lapok közül nem egy jutott válságba. Nemrég megszűnt a Magyar Nemzet, pár nap előtt jött híre az Egyetértés dicstelen kimulásának... pedig micsoda szép napokat látott valaha mind a kettő! Most ismét válsághírek keringenek, még pedig — a mit senki sem várt — a Budapesti Hirlapról. Az egyik fővárosi lap jelzi, hogy a Budapesti Hirlapnál most szeptember 30-án nem tudták a munkatársakat kifizetni s október 1-re is csak nehezen tudták a szükséges pénzt előteremteni, egyben a lap három nagyobb fizetésű régi munkatársának felmondtak, mert nem tudják őket fizetni.

*** Diszes esküvők.** Tegnap tartotta esküvőjét dr. *Ficzek* Emil megyei tb. ügyész *Ruffy* Pál közismert gazdasági szakíró és gazdálkodó ünnepelt szépségű leányával, *Paulával*. Az esküvő a Oleszi-pusztán ment végbe az erre a célra felállított sátorban. Az esketési szertartást *Lopussny* Gyula tb. kanonok végezte. Az esküvő szűk családi körben ment végbe.

Ünnepélyes esemény színhelye volt tegnap a Félix-fürdő. Tegnap vezette ugyanis oltárhoz a nagyváradai ügyvédi kar egyik jeles tagja, dr. *Illés* István a Félix-fürdő bérleljének, *Komzsik* Alajos megyebizottsági tagnak ünnepelt szépségű leányát, *Margitkát*. Az esküvő a váradszentmártoni plébánia-templomban ment végbe. Az esketési szertartást *Telepy* Marcell plébános végezte. Tanúk voltak *Fábián* Imre, a premontrei-rend háznagyja és *Illés* Andor. Az esküvő alkalmából *Telepy* plébános igen szép beszédet intézett az ifju párhoz. A templomot zsúfolásig megtöltötte a násznép. Az egyházi szertartás után a Félix-fürdőbe ment a násznép. A fürdőben zeneszóval fogadták az új párt, akiket a gratulációk özönével halmoztak el. Délben pompás lakoma volt, melyen részt vett az öröm szülőkközül *Szmetka* L. Ödön igazgatóval élén a premontrei-rend nagyváradai tanári kara, *Nagy* Márton főszolgabíró és *Kazay* Kálmán dr. A lakoma alkalmából több felköszöntő hangzott el úgy az ifju párra, mint az örömszülőkre. Délután az ifju pár Velencébe utazott. A diszes lakomán a parfetulák és a cukrász sütemények *Novomeszky* közismert jóhírű nagyváradai cukrászt dícsérték.

*** Halálozás.** *Hegedüs* Ferenc életének 75-ik évében tegnap reggel 4 órakor meghalt. Az elhunyt tometése hétfőn délelőtt 10 órakor lesz a Damjanich-u. 25. sz. gyászházból.

*** Elégett termés.** Tegnap este Szécskőd-pusztán *Nagy* Istvánnának minden gabonatermése és takarmánykészlete teljesen elhamvadt. A tűz gyújtogatásnak volt a következménye. Pál esendőőrmeester nagy apparátussal indította meg a nyomozást a tettes felkutatása iránt.

*** Az első hangverseny** fényesen sikerült a Fekete Sas kávéházban. A honvédenekar tegnap este kezdte meg a szezon. A jónévű kávéház zsúfolásig megtelt közönséggel. Rendkívül élvezettel hallgatták a pompás zenekar játékát, mely minden várákozást felülmúlt. Az ujonnan szervezett zenekar még magasabb nívón áll, mint a régi. Két hárfájuk is van s magas pódiumról játszanak. Nagyvárad közönsége igen sok élvezetes estét fog kapni a zenekartól, amelyet a kitűnő karnagy, *Frycsaj* Richard dirigál.

*** Milliós burgonya.** Most ez évben, amikor a burgonyatermés oly silány volt, a Várad-Velencén három waggon vagyis 300 mázsa burgonyát adott egy hold termése, egy Angolországból beszerzett burgonya faja, melyet milliós burgonyának neveznek. És méltán megis érdemli e nevet az új fajta burgonya, mert mint közönséges krumplit

értékelve is 3000 koronát fizet egy hold föld. Akik megakarnak valódiságáról győződni, szívesen áll rendelkezésére a milliós burgonya tenyésztője: Váradvelence Szt. Jeromos-utca 4. szám alatt.

*** Csoportvezetői értekezlet.** A Katolikus Népszövetség csoportvezetői ma vasárnap d. u. 4 órakor a Népszövetségi Hitelszövetkezet helyiségében értekezletet tartanak. Az értekezletnek fontos tárgyai lesznek, így a keresztényszociális mozgalom további fejlesztése, a téli munkaprogram, a hitelszövetkezet új évtársulatának szervezése, a sajtóügy, a sajtóvasárnap, a biztosító osztály ügye, ismeretterjesztő előadások (népakadémia), újabb gazdasági szervezkedések, a Tájékoztató új évfolyamának kiadása stb. Az igazgató kéri az összes csoportvezetőket pontos megjelenésre.

*** T. olvasóinknak.** A ki vérszegénységből eredő bajokban, sápkór, gyengeség, étvágytalanság, gyomorhajban szenved, a ki sovány, testileg fejletlen, a ki gyermekeinek izmosodását kívánja, a ki súlyos betegségen esett át, annak a KRIEGNER-féle TOKAJI CHINA VASBOR kell, mely az összes vas-készítmények között az első helyen áll és az orvosok is rendelik évtizedek óta. Üvegje 3 kor. 20 fill. a gyógyszerárakban. Póztai szétküldés naponta utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után KRIEGNER GYÓGYSZERTAR Budapest, Kálvin-tér.

*** Petőfi Sándor Asztaltársaság** hétfőn, okt. 6-án — a szokott helyen — az aradi gyásznapi emlékére ünnepélyes összejövetelt tart, melyre úgy a tagokat, mint Váralja, Velence és Csillagváros polgárságát tisztelettel meghívom. *Eisele* Sándor elnök.

*** Meglopott ór.** *Mihucz* György raktári felvigyázó a Szaesvai-utca 24. szám alatti ház pincéjében elaludt. Ily állapotban az éjjel ismeretlen tettes belső zsebét kivágta, abból 6 korona 54 fillért tartalmazó pénzes tárcáját ellopta. Csak reggel vette észre *Mihucz*, hogy meglopták.

*** A m. kir. honvéd-zenekar** ma vasárnap a következő műsossal hongversenyez a Fekete Sasban: 1. Janicsár induló, Reiterer. 2. Az első esők, keringő, Vollstedt. 3. a) Nyitány „Nakiris lakodalma“ k. operett, Lineke. b) Stajer induló, Carl. 4. a) Nagy ábránd „A bibliás ember“ c. dalműből, Kiendl. b) La madrilenna, spanyol keringő, xilophon szóló, Seele. 5. a) Rád gondolok margaréta dal, Meyer-Hellmund. b) Pfeiferl induló, Stritzl. 6. a) Karinthiai Dalkoszorú, egyveleg, Komzák. b) Souvenir De Cirque Rencz, xilophon solo, Péter. 7. Heier spaziert keringő, Stritzl. 8. Induló „A piros cipő“, balletből, Nádor.

*** Az Apolló-kávéház.** Nemsokára egész pompájában bontakozik ki a város hatalmas új palotája, az Apolló. A földszinten levő hatalmas kávéházi helyiségre a következő pályázati hirdetményt bocsátották ki:

A város tulajdonát képező Apolló-épületben levő kávéház s ehhez tartozó mellék-helyiségek bérbeadása céljából 1913. évi október 30-án d. e. 10 órakor a városház bizottsági termében árverést fogok tartani. A bérleti idő 1914. május 1-től kezdődik és tart egymást követő hat, esetleg tíz éven át. — A kikiáltási ár 20.000 ko-

Nyári amerikai cipők a legszebbek

REINNÁL Rákóczi-ut. **Telefon 10-74.**

rona évi bér és az árverési feltételekben körvonalozott egyéb mellékszolgáltatások. Árverezni szóval vagy írásban zárt ajánlat útján lehet. Bánatpénzül a kikiáltási ár egy-negyed része, vagyis 5000 korona teendő le készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírokban. A bánatpénz zárt ajánlat esetén ahhoz csatolandó, szóbeli árverelő pedig az árverés megkezdéséig tartoznak alulírott árverési küldöttségi elnök kezeihez letenni. Zárt ajánlatok a fent kitett határidőig alulírott kezéhez adhatók be. Árverelőket tett ajánlatuk azonnal, ellenben Nagyvárad városát csak az árverés eredménye felett hozandó határozatának jogerőre emelkedésével kötelezi. Árverelő annak elismeréséül, hogy a feltételeket ösmerik s azokat magukra nézve kötelezőnek elfogadják, az árverés megkezdése előtt aláírni tartoznak, zárt ajánlattevők részéről pedig ez a körülmény az ajánlatban világosan kiteendő. Az árverési feltételek Komlóssy József hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

HUMOR.

*

BARÁTNŐK KÖZT.

— Ez az Elza sem nem szép, sem nem fiatal!
ellenben rettentően közönséges.
— Kihez hasonlíthat?
— Azt hiszem, a te zsánered.

*

AZ „ASSZONYOK KLUBJÁBAN.”

— Az én férjem? Az a legkiálthatatlanabb ember a föld kerekességén.
— Ne túlozzon, kedvesem . . . ne feledkezzék meg az én férjemről . . .

*

FÉLREÉRTÉS.

— Kérem a kezét, Magduska.
— Nem értem, doktor úr, . . . én már menyasszony vagyok . . .
— Ne féljen: csak a pulzusát akarom megtapintani.

*

A JÓ ELŐÍRÁSOK.

— Nos, nagyságos asszonyom, remélem, a kedves férje pontosan követte az előírásaimat, attól lett jobban.
— Attól ugyan kitörte volna a nyakát, ha azokat az előírásokat követte volna!
— Hogy-hogy?
— Hát csak úgy, hogy valamennyit kidobta az ablakon.

*

SÜLYOS VESZTESÉG.

Cenci kisasszony vendégségben van. Egyszer csak roppant aggodalmasan keresni kezd valamit.
— Mi az? Mi történt? kérdi mindenki ijedten.
— Leejtettem egy darab kenyert.
— Oh, tessék csak hagyni, szót sem érdemel.
— Igen ám, de benne maradt a felső fogszorom is . . .

Fölhívjuk Nagyvárad és vidéke vásárló közönségének b. figyelmét,

Kertész S. Sándor

női-divat, vászon és menyasszonyi kelengyék áruházának

legolcsóbb és legmegbízhatóbb bevásárlási forrására

☛ Kossuth-utca
☛ elején.

Helyi és vidéki telefon 10-30.

Őszi ujdonságok már megérkeztek

M. kir. államvasutások és tisztviselőknöknek 10 százalék árengedmény. Gyászkelmék nagy választékban.

x **Felhívjuk** t. olvasóink figyelmét a Nagyvárad Vasöntőde és Gépgyár Részvénytársaság lapunkban megjelenő hirdetésére. Ezen iparvállalat, mely a közelmúltban lényegesen megnagyobbított és a modern technika vívmányaival fel van szerelve, minden szakmabeli munkát, ugymint vasöntvényeket, vaszerkezeteket, kisvasuti mindennemű célra szolgáló koscsikat és ezek kellekeit szakértő vezető mérnökök ellenőrzése mellett gyártja és rövid fennállása óta már szép sikereket ért el. A legmelegebben ajánlhatjuk tehát a káptalani és püspökségi uradalmak figyelmébe.

* **Rimanóczy-étterem**, helybeli és vidéki intelligens családok találkozó helye. *Estélyek, társas vacsorák és összejövetelek* részére külön termek. *Kitűnő italok, izletes magyar konyha. Abonensek elfogadtatnak.* Szives pártfogást kér a bérlő.

Az Alkotmányt

megveheti naponta, vagy előfizetheti, ugyesintén az

„Élet”, „Nagyasszonyunk”
„Zászlónk” és „Kis Pajtás”-t

a

Hegedüs Hirlapirodában

Rákóczi-ut 5. — Telefon 1301.

FLEGMAN

női-divat terme
kiváló szabásu
angol kosztümöt és francia ruhát mérsékelt árakban készit.

* **Bucsuzik Varjas Antal.** Ma, vasárnap utoljára lép fel a Vigadó mozgó színpadján Varjas Antal, az ünnepelet úri primás. A közönség, a mely olyan szeretettel kísérte Varjas fellépéseit, meleg ovációkra készül a mai bucsuelőadásra, viszont a művész műsorának legjavát adja elő ének és hegedűszó mellett. A mozinak remek új műsora van. Kiemelendő „A kém” két felvonásos sláger, továbbá „A mostoha” gyönyörű népszimű. Ezenkívül bohózatot és látványos képeket mutatnak be. Az új műsor látható hétfőn is.

x **Farkas-féle parkett-pasta** tükör fényessé varázsolja parkettjeit! Kilója 2-40 kor. fél kilós próbadozoz 1-20 kor. Kapható: Farkas István Apolló Drogeriájában Nagyvárad. Rákóczi-ut (Fő-utca) 7. B. Fröhlich hentes üzlet mellett.

x **A városligeti kútháznál**, közvetlen az alagút mellett egy modern, télen is lakható három szobás szálló-lakás a hozzártartozó mellékhelyiségekkel azonnal kiadó, vagy előnyös feltételek mellett a ház örök áron eladó. — Cim a kiadóhivatalban.

x **Borsajtók** és szőlőszűzők, bormozsákok és puttonok nagy választékban a legelőnyösebb árakban kaphatók: **Andrényi Károly és Fiai cégnél Nagyváradon.**

x **Színházba menet** találja a vásárló közönség az Aszódi-féle cukorka és csokoládé-bonbon üzleteit. Tisztelettel értesitem egy a nagyvárad, mint a vidéki ellite közönséget, hogy ő felsége Vilmos német császár legkedveltebb cukorkáit Hildebrand udv. szállító Berlinből kizárólag csakis nekem szállítja és így a cukorka szakértő közönség most már különbséget fog tudni tenni cukorka között. Cukorkáim frissek és élvezhetőek, valamint olcsó árban számítom. A közönség figyelmébe ajánlom Kossuth-utcai főüzletemet hol reggeltől estig a 8-féle zamatu pörkölt kávék frissen és melegen a közönség rendelkezésére áll, elkülönített kávé-pörköldémben. Vigyázatot kérek — Rákóczi-uti fióküzletem a Csokoládé király mivel csak kizárólag cukorkákat árusít, így vasárnap egész nap nyitva van a közönség kényelmére. Kugler Gerbaud cukorkák és cukrászsütemények budapesti árakkal üzletemben kaphatók. Telefon. rendeléseket kérek 635-, 610-, 10-16 A legesekélyebb mennyiséget is azonnal gyorsküldőnecel haza szállítom.

x **Az erdélyi kereskedelmi és automobilforgalmi r. t.** helybeli fiókja automobilonokban, pneumatikonokban, valamint az összes automobil-felszerelési és szükségleti cikkekben *Szilágyi Dezső-utca 6. szám* alatti (telefon 13-21.) telepén nagy raktárt tart. A cégnek modernül berendezett garages *Kórház-utca 6. szám* alatt (telefon 13-52.) van, hol egy a helyi, mint az átutazó automobilonok a legideálisabb garaget találják és egyuttal szükségleteiket is a legelőnyösebben szerezhetik be.

Kováts Kálmán

mű-asztalos

Nagyvárad, Vamház-utca 33. (Gázgyárral szemben.)

Készit: egyszerű és mű-butondezést, valamint mindennemű asztalos munkákat. Állandó raktár bel- és külföldi száraz anyagokból. Telefon 99. sz.

* **Kálvária-utca 20** számú új háznál egy földszinti utcai modern 3 és 4 szobás lakás november elsőre jutányos áron kiadó.

x **Este van, este van,** kiki nyugalomban, kicsiny kis fiacskám alszik a karomban, bizonyosan álmodik kocsirol, lóról és egyéb játékról, hozok is én néki a **Párisi Bazár**ból.

x **Ridzyk József** épület- és műlakatos Nagy-Váradi Rákóczi-ut 20. (Lévai M.-féle házban.) Javítások gyorsan és pontosan készülnek. Elvállal minden e szakmába vágó épületmunkát a legegyszerűbbtől a legdíszebb kivitelig, terv és rajz szerint. Szegelyelt vasoszlopok, fűvezetők, vastetők, vasablakok, tüzmentes vasajtók, sárkerítések, üzleti vasredőnyök, ablakredőnyök, cégtáblák, takaréktűzhelyek. Lev.-lap hívásra azonnal megjelenek.

x **Ujhelyi Róza** nőikalap üzletét Rimanóczy-utca (Kolozsváry házba) Royal kávéházzal szembe helyezte át, hol eredeti párisi modellekből állandó választék áll a hölgyközönség rendelkezésére, mit olcsóbb boltbér mellett rendkívül jutányosan árusít.

x **Érdekében áll,** hogy megrendeléseivel felkeresse **Biró László és Tsa** úri- és papi szabókat. Meglepő olcsó árak, modern szabás, elsőrendű munka Sal Ferenc-utca 17. Telefon 832 sz.

x **Szöllős-utca 12. sz. házban** több egyszoba s mellékhelyiségeiből álló lakás azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-u. 6.

x **Szabadkai női tambura zenekar a Korona kávéházban.** Ma és minden este a Korona kávéházban hangverseny az országos hírnévnek örvendő szabadkai női tambura zenekar **Kurina** Máttyás karmester vezetésével egy elsőrangú országból összeállított tambura és énekhar, naponta változó műsorral, a társulat magán és ének számmal működik közre, a társulat tagjai, Szatmári Lillike, Balogh Mariska, Péchi Margit, Szűcs Annuska és Vég Micike énekesnők. Kezdeté este 8 órakor, szabad hemenet. Szíves pártfogást kér Kurina Máttyás karmester.

x **Ossi-tér 14. sz. házban** több lakás és üzlethelyiség minden órán kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-utca 6.

x **Értesítés.** Tisztelettel értesítjük a n. b. rendelőinket, hogy Hatvany és Szentmiklóssy szücsök beltagja, Hatvany hosszabb külföldi tanulmányutról haza érkezett. Szíves pártfogást kérünk Hatvany és Szentmiklóssy szücsök, Nagy Sándor-utca 1.

POVAZSÁN JÓZSEF

hatóságilag engedélyezett
electrotechnikai vállalata
Nagyvárad, Bazár épület,
színház oldal.

Telefon 525. Telefon 525.

* **Ingyen eladás.** Nagytelek-utca 31 szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

FIGYELEM! Óriási választékok iskola szerekben csak **Klein Vilmos és Társa** cégnél találhatóunk u. m. író és rajzszerek, iskolatáska 36 fillértől, könyvszíjak 30 fillértől, továbbá fiú és leány intézetbeli fehérneműk, iskolai lüszter és cloth kötének, gyermek esernyők, fiú sapkák 30 fillértől, gyermekharisnyák 20 fillértől. Téli alsóruhák, iskola munkák és mindennemű kézimunka anyagok. Csodából vásárolt 1500 drb divatos parket blousche 250 fillérért, 3000 elsőrendű férfi ing 2 koronától, galérok 20 fillértől, 30000 méter arafátyol 20 fillértől és minden e szakmába tartozó cikkek olcsón csak a fenti cégnél szerezhetünk be, Rakóczy-ut 18.

x **Zombor Sándor** sebész-orvosi műszer, kötszer és testgyenesítő gépek készítője. Nagyváradon, Nagy Sándor-utca 17. sz. alatt, ahol villany erőre berendezett műhelyében készít mindenféle fém-csiszolást, nikkelezést és minden e szakmába vágó munkát jutányos-áron, levelekre válasz.

x **Két jogász sétál a városban,** szemben találják magokat egy régi ismerősükkel Pista barátjukkal, a mint ránéznek feltűnik előttük, a barátjuknak elegáns felöltője van, a melyet hallatlan olcsó áron szerezhet be mindenki **Nagy Sándor** férfi divatruha kereskedésében a **Zöldfa-utcán,** passagé-kapu mellett

x **Meghódította a hölgyeket** Mlle JULIETTE elsőrendű mellfűző különlegességeivel Színház-utca 4. Adorján palota (Emke mellett.) Telefon szám 827.

Elsőrendű modern hölgyfodrászterem a

Rammingeré

színházi és hölgyfodrász

szemben a színházzal.
Telefon 1076. Telefon 1076.

x **FELHÍVJUK** a nagyérdemű hölgyközönség szíves figyelmét a most megnyitott **Rác és Vass** női divatszalonban készülő eredeti angol kosztüm és felöltőkre. Méréselt árak. Nagy Sándor-u. 17.

x **Vörösbőr!** Nyáron a legkellemesebb ital! Literje 96 fillér. — Csodaszép mézédés **csemege-szöllő;** kitűnő pelesenye és **pezsgőborok;** **kőhanyai** maláta és szalon **sörök,** **MERTZ NÁNDOR** csemegeüzletében, Körös-utca. Telefon: 448. sz.

Egy jó házból való fiu
tanulói
felvétetik fizetéssel
Tátray Gusztáv
kézimunka üzletében
Rákóczi-ut 4.

Wolfram drótlámpák

16 gyertyafényű 1 fillért fogyasztó óránként darabja, kitűnő minőségű **K 1-60,** nagyobb vételnél engedmény és házhoz szállítom

STERN Bémer-tér.
Telefon 556. sz.

Valódi PERZSA szőnyegek

és legfinomabb kivitelű **CSILLAROK** óriási választékban a Budapesti főútleletünkben megérkeztek. Meglepő **OLCSÓ ÁRAK** míg a készlet tart. Megtekinthető vételkényszer nélkül

vétel **STERNBERG** és eladás
régiség, ékszer és műkereskedés
Szt. László-tér, Kishidfő.

x **Tekintettel a rossz pénzügyi viszonyokra** leszállítottam az árakat. 3 pár női harisnya 1 kor. 3 pár fegyházban kötött férfi harisnya 78 fill. 1 pár patent gyermek harisnya 26 fill. 6 darab fin. vászon kendő 80 fill. 1 m. sweitzi himzés 24 fillértől. 1 m. csipke 2 fillértől. 1 pár nyári keztyű 30 fillértől kapható **Ungerleider Salamon** nál Szent János-utca 4. sz. alatt.

x **Iskola idényre** torna cipők 2 koronától kezdve. Gyermek cipők 20-25 számig 2 korona, 26-28 számig 4 korona, 29-34 számig 5 korona. Fiu boksz cipő 35-39 számig 7 korona, női chevrou vagy boksz cipő 8 korona, férfi chevrou vagy boksz cipő 8 korona. Finom női parti félcipők 5 korona, divatos férfi kalapok 3 koronától kezdve **Feketénél,** Szent-János-utca, Kispipa mellett.

Rézágak, rézbutorok, csillárok

készítését, javítását, csiszolását, galvanizálását, fémáru ipartelepemen a legszebb stílusú kivitelben és igen olcsón eszközölöm.

Rajzok, tervek kérésre készítek.

Számos pártfogást kér:

STERN Bémer-tér. Telefon 556.

Fogak és fogsorok úgy kaucsukba mint aranyba foglalva szájpadiás nélkül, továbbá arany koronákat, csapfogakat, hidmunkákat fog és gyökér húzás és tartós fogtöméseket készít

Engel Dezső,

vizsgázott fogtechnikus.

N.-Váradi, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

Legszebb és legolcsóbb zománctáblák

Diósy Sománál

Telefon 839.

Telefon 839.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Vasárnap: délután: Koldusdiák; este: Diákhercegnő. (Bemutató előadás. Kisbérlet.)
Hétfő: Szigetvári vértanúk első felvonása, Parasztbecsület. (Ünnepi előadás.)

Kedd: Diákhercegnő.
Szerda: Diákhercegnő.
Csütörtök: Diákhercegnő.
Péntek: Verdi-requiem, Assunta Spina (Olasz dráma. Bemutató előadás.)
Szombat: Parasztbecsület. — Assunta Spina.

Vasárnap délután: Éva; este: Gyimesi vadvirág. (Népszínmű.)

A Diákhercegnő. Nem is oly régen még a főváros közönségét gyönyörködtette a Diákhercegnő, ez a finom zenéjű Reichardt-

operette, amelyet Budapesten a legnagyobb melegséggel fogadtak és ma, vasárnap este már a Szigligeti-színház közönsége előtt játszódik le a Diákhercegnő bájos meséje. A darabból, amelyben külön figyelmet érdemelnek a pompás díszletek, tegnap tartották meg a főpróbát, amely után ítélve, a legszébb siker vár a bemutatóra. A címszerepet Kállay Jolán énekl. Az operettet Kerner karmester sok ambícióval tanította be.

Jantsovits Jenő új darabja. A színházi műsoron legközelebb egy helyi szerző darabja is fog szerepelni. Mint értesülünk Erdélyi Miklós igazgató elfogadta Jantsovits Jenőnek Katóka című színművét Jantsovits neve nem ismeretlen a közönség előtt. A múlt évben már egy alkalommal szerepelt a neve. Az új darab elé az igazgató irodájában nagy érdeklődéssel tekintenek, mert sokat várnak tőle. A darab eredetileg úgy volt tervezve, hogy még októberben színre kerül, azonban ez a terv módosítást szenved. Mint értesülünk, ugyanis a darab fő női szerepét Kovács Mariska fogja játszani és ő jelenleg betegsége miatt nem léphet még pár hétig színpadra. Mihelyt azonban felgyógyul az igazgatóné, azonnal megtörténik a szereposztás és megkezdődnek a próbák. A darab iránt a vármegye előkelő köreiből is nagy érdeklődés nyilvánul meg.

A Szigetvári vértanúk és Parasztsücsület. Az október 6-iki ünnepi előadás keretében, hétfőn este a Szigetvári vértanúk első felvonása és a Parasztsücsület, Mascagni világhírű operája kerülnek színre.

Olasz dráma a nagyváradi színpadon. Október hó 10-én (pénteken) ismét ünnepi előadása lesz a Szigligeti-színháznak, amely ez estén Verdi-émlékünnepet rendez. Az előadást Verdi egy hatalmas, világhírű művészi zenei alkotása: a Requiem nyitja meg, utána pedig színrekerül Verdi földijének: Giacomo-nak egy nagy irodalmi értékű drámája: az Assunta Spina, amely a maga erőteljes meseszövevével a legnagyobb figyelemre tarthat igényt. Giacomo drámájának előadását szombaton is megismétlik. Ez estén a dráma előtt a Parasztsücsület kerül színre.

SPORT

A mai football-mérkőzés. Ma délután a NSE csapata fog mérkőzni a NAO csapatával. A rendezőség mindent megtett, hogy az előreláthatólag nagyszámú közönség kényelmesen legyen elhelyezhető.

MULATSÁG

Táncitanítási jelentés. Tisztelettel értesítem Nagyvárad és vidéke nagyérdemű közönségét, hogy Teleky-utca 13. sz. a. f. hó 15-kétől Tánciskolát nyitottam melyben minden újabb tánczok a legmodernebb stílusban oktattva lesznek. Kedden, esütörtökön és vasárnap. Genti boston magánórákat intelligens uri családoknál úgy csoportok, mint egyes személyek részére szívesen és előnyös

feltételek mellett adok. Iskolai növendékeknek délután 5—7 óráig, felnőtteknek 8—10 óráig. Beiratkozni a táncziskola helyiségében a nap bármely órájában lehet és lakásomon: Teleky-utca 13. sz. a. Becses pártfogását kéri tisztelettel: Herlitska Nándor, okleveles tánczitanító, Nagyenyed.

IGAZSÁG- SZOLGÁLTATÁS

§ **Izgató tanító.** Egy oláh tanítógyűlésen az egyik tanító magyarul beszélvén, erős támadásban részesült Papp Demeter papfalvi tanítótól, aki őt a Romanul ismert nemzetiségi lapban támadta meg. Az ügyesség a cikkben izgatást látott s perbe fogta Pappot, akit ma az esküdtszék 4 hónapi fogsággal és 400 korona pénzbüntetéssel sújtott.

§ **A szerkesztő ur cikket ír.** A másik híradásunk szintén a Romanulról szól. A Romanul egykori felelős szerkesztője ült ugyanis ma a vádlottak padján. Nyomatvány utján elkövetett izgatás miatt fogták perbe a szerkesztő urat, aki cikkeiben a magyar állameszme ellen izgatott. Az esküdtszék három hónapi fogsággal s 300 korona pénzbüntetéssel sújtotta.

NYILTÉR

F O G-

technikai intézetemet ismételten a legkitünőbbben szereitem fel. Fog- és gyökhezást érzéktelentéssel végzek.

özv. dr. Deákné H. Zs.
Nagyvárad, Kossuth-u. 2.
Fekete Sással szemben

TÁVIRÁTOK

Osztrákok a magyar vasutak ellen.

Bécs, okt. 4.

Az alsó-asztriai idegenforgalmi szövetség legutóbbi ülésében hadat izent a magyar kormány ama törekvéseinek, melyekkel jobb vasuti összeköttetést akart biztosítani a külföld felé. A szövetség most beadványban fordult a kormányhoz és azt kéri, hogy a leberg-lavoenei vonalon az osztrák államvasutak is kapjanak gyorsvonati csatlakozást, mert ha csak Magyarország felé lesz gyorsvonat, akkor ez el-

terelné Bécsből az orosz utasokat. Hasoulóképpen kéri a szövetség, hogy ne járuljon hozzá a kormány a budapest-müncheni közvetlen csatlakozás fejlesztéséhez. Azt is elhatározták, hogy ebben az ügyben ankétot hívnak össze.

Kolera.

Budapest, okt. 4.

Komáromban tegnap és ma ismét egy kolera megbetegedés fordult elő. Temesváron 2, Szolnokon 1, Szamárnémetiben 2 kolera eset fordult elő. A szatmári alispán ma Tarpa község biróját letartóztatta, mert határozottan ellene szegült az óvintézkedések foganatosításának.

Nagyszabású váltócsalás.

Nagykároly, okt. 4.

Ohlmaier István kereskedő két év alatt 110 drb. váltót hamisított összesen 80000 korona értékben. A váltókat a Nagykarolyi Hitelbanknál helyezte el. A hamisításra most jöttek rá: Ohlmaier ma letartóztatták.

A szerb-török határ.

Konstantinápoly, okt. 4.

A szerb-török határ megállapítása ma kefejezést nyert. A kiküldött bizottsági tagok csak egy kis részre vonatkozólag nem tudtak megállapodásra jutni.

Berogyott imaház.

New-York, okt. 4.

Ma a zsidóhitközség imaháza beszakadt. A tető roncsai 12 embert ütött agyon. Rendkívül nagy azoknak a száma, kiket menekülés közben tapostak el.

Az albánok veresége.

Belgrád, okt. 4.

A szerb csapatok minden vonalon megverték az albánokat. A szerbeknek sikerült a szerb területekről kiszorítani az albánokat.

KÖZGAZDASÁG

A komádi országos vásár dolgában a kereskedelmi kamara a következőket közli: Van szerencsénk az érdekeltek tudomására adni, hogy a keresk. miniszter ur megengedte, hogy komádi községben a f. okt. hó 4. és 5. napjaira kitűzött országos vásár ez évben kivételesen október hó 10 és 11-ik napjain tartassék meg. Nagyvárad, 1913. október hó 4. A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara: Dr. Moskovits József elnök, dr. Sarkadi József titkár.

Gabona üzlet.

Októberi buza	— — —	10.58
Buza 1914. áprilisra	— — —	11.37
Októberi rozs	— — —	8.12
Áprilisi rozs (1914)	— — —	8.92

SZERKESZTŐI PÓSTÁJA:

MI FÁJ A NAGYVÁRADI NAPLÓNAK?

Csak vakarni kell a Naplót, mindjárt jelentkezik Kóhn Mór, a Napló házi zsidaja. Roppant kíméletesen, óvatosan megirtuk, hogy itt Nagyváradon bekerült a toloncházba Dávidovics Hájem nevű bócher.

Azért kezeltük szegény kis bócher ügyét óvatosan, mert a rendőrségtől nyert információk alapján a kis bócher meglehetősen piszkos volt, kellemetlen hozzányulni erősen. A toloncházban Kemény L. Ignác kapitány meg kellett hogy furdesse, tiszta ruhába bujtatta és *le kellett, hogy nyirassa*. Kedves Kóhn Mór, ön érti ugye, hogy mindezt nem a bócher szép szeméiért tette meg a hatóság embere, hanem nyomós okok játszhattak közre.

Tisztaságról lévén szó, Kóhn Mór találva éri magát Mondja Kóhn Mór, miért nem marad maga a pult mögött? Miért árulja el, hogy maga is olyan szegény Lázár, mint Dávidovics Hájem? A szegénység nem szégyen, de kérkedni nem illik vele, mert az már gyanus.

Ugy vesszük észre, hogy valahányszor köztisztasági és közegészségügyi dologról irunk, Kóhn Mór mindig előugrik. Hát ez fáj a Naplónak? . . . Hogy a kutya harapja meg azt a Tiszántúlt, mindig oda út, ahol fáj.

Azért ne haragudjék ránk olyan nagyon kedves Kóhn Mór, mert aki haragszik annak nincs igazalés még szerencsénk máskor is tisztogatni, hagyjon egy kis temperamentumot máskorra is.

Arról pedig szinte szégyellünk beszélni, hogy maga hogy pofozza szegény magyar nyelvet. Hát illik ez egy jól nevelt, világot látott Kóhn Mór-hoz? . . .

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

Merza Kálmán

szijgyártó, nyerges
és bőröndös mester

Nagyvárad, Szent János-utca 48. sz.

Raktáron tartok minden e szakmába vágó cikkeket, úgymint: **disz- és igás-szerszámot**, nyergét és versenyostorokat. Kívánatra megrendelés után is készíték a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig, **feltűnő szolid árak mellett.**

Ha nincs megelégedve

szabójával, mert drága vagy rossz szul szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Kere . . . NT GY. és TÁRSA uriszabó céget Szil . . . 6. (Sonnentfeld-palota) és meglepi önt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalni és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről újat készítek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

VIGADÓ mozgósínház

NAGYVÁRAD,
Fekete Sas-passage.

Vasárnap és Hétfőn:

Varjas Antal

uri cigányprimás utolsó búcsu fellépése csak vasárnap.

A kém,

modern társadalmi dráma 2 felv.

A MOSTOHA,

népszínmű 2 felvonásban.

AZ ELCSERÉLT ORVOSSÁG,

bohózat.

WALDOSSOLA GYÖNGYEI,

látványos

Fülöp

első álarcos-bálja,

francia vigjáték.

Előadások mindennap d. u. 6 óra-
kor, szombat, vásár- és ünnepnap
d. u. 3 óra-
kor kezdődnek.

Kedvezményes jegyek Kiss
Dávid, Sipos és a Színházi
tőzsdékben kaphatók.

Helyárak: Páholy 6 sz. 6 K. I. hely 1
K. II. h. 60 f. III. hely 40 f.

Sürgős figyelmeztetés!

Ha illatszer, pipereszappan, kozmetikai, arc- és kézapolási, háztartási, hajápolási és általában mindenféle a kozmeticeába vágó cikkeket a legjobból a legjobbakat olesóbban a legolesóbbnal akarja beszerezni, úgy kérje a harmadik kiadásban most megjelent «illatszer és háztartási értesítőket» melyet ingyen és bérmentve küld: «HEZ» illatszer és háztartási cikkek szakküldete nagyban és kicsinyben B.-pest, VIII., Kőfaragó-u 7. sz.

Eladó erdővágások.

A nagyvárad latin szertartású Székes Káptalan tulajdonát képező alábbi erdővágások fatömege a f. évi október hó 31-én zárt írásbeli ajánlatok útján eladatik, és pedig a várad-cs-hi határban fekvő ábriházi erdőben mintegy 12 kat. hold, a bagaméri Györgyérben ca. 18 kat. hold, a hegyközujlaki erdőben mintegy 22 kat. hold, az urszádi erdőben ca. 15-8 kat. hold, a tenkeszéplaki erdőben ca. 8-7 kat. hold és végül a nagyvárad lat. szert. Nagyprépostság tenkegörcbedi határában fekvő, u. n. lunkai erdejében mintegy 10-7 kat. holdas vágás.

A kellőképen lepecsételt ajánlatok legkésőbb a f. hó 31-ik napjának délelőtti 11 órájáig az Uradalom főtisztvis. hivatalába, Nagyvárad Sal Ferenc-utca 4. szám, beadandók, illetve beküldendők; az ajánlatokhoz csatolandó a megajánlott vételár 10%-a, mint bántépénz és annak igazolásul, hogy ajánlattevő az eladási feltételeket ismeri és magára nézve kötelezőnek elfogadja, mellékelendő az eladási feltételek egy aláírt példánya is.

Eladási feltételeket megkeresésre alulírott küld.

Nagyvárad, Sal Ferenc utca 4. szám,
1913. okt. 4.

Hermann Lajos
urad. erdőmester

Szolga Ferencz és Sándor

Rimanóczy-utca 9. sz.

Kárpitosok és diszitők.

Elősmert elsőrangú
munka. Jutányos ár.

Szőlőbirtokos urak figyelmébe!

Mielőtt

borsajtó

szükségeit beszereznék ne mulasszák el dusan felszerelt raktárunkat megtekinteni, a hol saját gyártmányu

vas álványos borsajtóink

többféle kivitelben előnyös árak mellett szerezhetők be.

Ruff Testvérek
lakatos és gazdasági gép műhelye.
Lukács György-u. 26.

Fröhlich József

viaszgyertya-gyártó-, méz-
és viaszkereskedése
Nagyvárad, Szent János-u.

Ajánlom a Főtisztelendő papság és a n. é. közönség részére templomi viaszgyertyáimat, padló-viaszt főzött állapotban, valódi akác-virág csemege mézet, hófehér lépesméz, mézeskalács különlegességeket. Tisztelettel

Fröhlich József.

Telefon 907.

Telefon 907

Bures Józsefutóda

(cégtulajdonos)

IGNA DEZSŐ

gőzműfestő, vegyészeti ruhatisztító és fehérnemű gőzmosó gyár

Szeged, Dugonics-utca 28. sz.

Telefon 287.

Telefon 287.

Képviselőket adok minden városban megbízható egyéneknek igen jó feltételekkel. Óradék szükséges! Ajánlatok küldendők fenti céghez.

Kályhás üzletemet

Nagyváradon Szent János-utca 45. szám alatt

megnyitottam

s elvállalok e szakmába vágó minden munkálatot. Szíves megkeresést kér teljes tisztelettel

Szénásy Mihály,

kályhás.

Kereset minden helységben, saját otthonában. Könnyű harisnyakötési munka. Prospektus ingyen.

Karl Wolf,

Wien, VII, Máriahilfer-strasse 82.

Üzlet áthelyezés

a

Hungária cipőgyár

r.-t.

(ezelőtt Moskovits Farkas és Tsa.)

Bémer-téri fiók üzletét

október 1-én ugyan csak azon házba, Rákóczi-uti részén levő **Ujhelyi-féle** női kalap üzlethelyiségbe helyezi át.

FELHIVÁS.

A Közgazdasági bank r. t. felszámolója a Közgazdasági bank kintlévőségeinek eladását elhatározván felhivatnak mindazok, akik azt megvenni óhajtják, hogy erre vonatkozó írásbeli zárt ajánlataikat folyó hó 12-ik napjának déli 12 óráig Dr. Szokoly Tamás ügyvéd urnak adják át. A leltár és feltételek ugyanott megtekinthetők.

Csillárok árusítása nagybani áron.

Miután óriási raktárkészletem helyszűke miatt nem tarthatom fenn, értesitem a mélyen tisztelt közönséget, hogy az árukat minden elfogadható gyári áron árusítom.

STERN, Bémer-tér 3.

PAPI RUHÁK.

Tisztelettel értesitem a nagyságos és főtisztelendő papságot és a n. é. közönséget, hogy papi és civil ruha tökéletességét

áttanulmányoztam Budapesten, hogy a nagyságos és főtisztelendő papságnak kényelme legyen nálam beszerezni a szükségletét. Vidéki megrendelőnek elég egy minta reverenda beküldés, esetleg hívásra személyesen kiutazom.

Alkalomra bármilyen szalon ruha kölcsön kapható.

Alázatos tisztelettel

VAJNOVSZKY KÁROLY

papi- és polgári szabó.

Szent János-utca 82. (Saját ház.)

ALAPÍTOTT 1898-BAN.

Kálvária-utcán egy üres telek eladó.

2399—1913. számhoz.

Arverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezenel közhirre teszi, hogy a Nagyvárad városi kir. járásbíróságnak 1913. évi V. III. 3405—2. számú végzésével Dr. Adolf Schornsten ügyvéd által képviselt, Hermann Stembach felperes részére *** alperes ellen 581 kor. — fill. követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 4600 kor. — fill. becsült ingóságokra a Nagyvárad városi kir. járásbíróság fenti számú végzése folytán az árverés elrendeltetik annak a felülfoglaltatott követelése erejéig s amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán, Nagyváradon, Szt. László-téren leendő megtartására határidőül 1913. év október hó 6. napján, délután 3 órája tüzetik ki, mikor a bíróság lefoglalt butorok s egyéb ingóságok a legtöbbet igényelőnek készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alulírott kiküldöttől vagy írásban beadni vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Nagyváradon, 1913. évi szeptember hó 22. napján.

Csathó Jenő,

kir. bir. végrehajtó.

Artézikutfuró vállalat

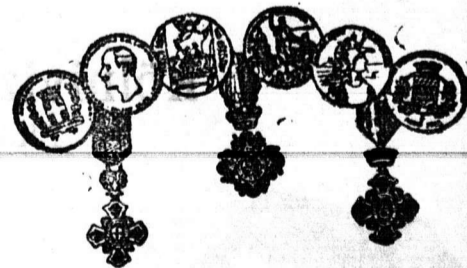
Wessely és Biró

Nagvszalonta.

8 koronáért

küldök 4 1/2 kiló (kb. 50 drb.) sajtolásnál kevésbé megsérült finom enyhe virágillatú **pipereszappant** rózsá, liliumtej, orgona, ibolya, rezeda, jázmin és gyöngyvirágból szépen összeválogatva postautánvétellel: Aufferberg József Budapest, Rákosszentmihály.

Boldog órái

csakis annak lehetnek, aki hozat magának egy műkedvelő hangszert **Wagner** Hangszerkirálytól, Budapest József-körút 15. sz. (Telefon.) Varázsfuvola ajándékkal 4 korona. Csodaráztrombita, erős rézből 6 korona. Szájharmonika dobkiséréttel 3 korona. Facimbalom, 15 hanggal 4 kor. Tündérhangok állványon 8 K. Varázshegedű, ujdonság 6 K. A milánói, párisi és londoni kiállításon kitüntetve az első díjjal. Javítási szakmühelyek. Fényképes árjegyzék ingyen.

Óvás! Figyelem a „Wagner“ névre és a 15-ik házszámra.

Telefon József 20-53.
Interurbán telefon
József 20-62.

SAVOY NAGYSZÁLLODA

BUDAPEST, JÓZSEF-KÖRUT 16.

Interurbán telefon
József 20-62.
Telefon József 20-53.

Modernül átalakítva és renoválva, 120 szoba, gőzfűtés, lift, hideg, melegvíz. Mérsékelt árak. Szobák már 3 koronától feljebb.
SZABÓ TIVADAR, igazgató.

Fontos értesítés!

Tisztelettel értesítjük a nb. közönséget, hogy illatszer és háztartási üzletünket a folytonos emelkedő forgalom akadálytalan lebonyolítása céljából, kénytelenek voltunk tetemesen **megnagyobbítva áthelyezni: Budapest, VIII., Köfaragó-utca 7. szám alá**, ahol ezentul mindennemű szakmánkba vágó igényeket továbbra is a legkifogástalanabbul elgithetünk ki.

Figyelem! Tekintve, hogy reményünket, igen tisztelt vevőközönségünk b. pártfogásával minden tekintetben valóra váltotta, amit mi viszont méltóképen honorálni akarunk, elhatároztuk, hogy ezentul minden hónapban egy **ingyen bevásárlási napot rendezünk.**

Minthogy ezen **ingyen nap** feltételeit itt részletezni, helyszüke miatt, nem lehet. Kegyeskedjék erre vonatkozó részletes körlevelünket kérni, melyet a most megjelent 24 oldalas illatszer és háztartási értesítőnkkel együtt kívánatra bárhová, **ingyen és bérmentve megküldünk.** Címünk:

Parfumerie „Hez“ illatszertár és háztartási cikkek szaküzlete, Budapest, VIII., Köfaragó-utca 7. szám.

Ügynökök

minden vidéken szentképek árusításával **napi 10 koronát kereshetnek** melleslegesen. Tőke szükségte len. Csekély biztosíték a mintakollektióért megkívántatik.

Nők is jelentkezhettek.

Ajánlati levélcim:

HÁZIPARI MŰINTÉZET
Rákosszentmihály.

MEGHÍVÓ.

A Közgazdasági bank r. t. felszámolás alatt folyó hó 13-ikán d. e. 11 órakor Rimanóczy-utca 13. sz. a. üzlethelyiségében rendkívüli közgyűlést tart, melyre a t. részvényesek meghívotnak. Tárgysorozat: 1. Felszámoló-bizottság jelentése. 2. Határozat hozatal a kinlevőség eladása tárgyában. 3. A felszámolás befejeztének kimondása feletti határozathozatal. 4. A felszámolóknak és felügyelő-bizottságnak a felmentvény megadása. 5. Egyéb indítványok. A felszámoló.

TYUKSZEM,

börkeményedés, szemölcs 48 óra alatt eltűnik a «CANNABIN» használata után. Üvegje 1 korona, postadíjjal 1-40 kor. Három üveg bérmentve 3 K.

EXCELSIOR

hintőpor 48 óra alatt elmulasztja a kéz-, láb- és hónaljzizzadást. 1 doboz 1 kor., postadíjjal 1-40 K, 3 doboz bérmentve 3 kor.

HIZLALÁSRA LEGALKALMASABB
40% phosphorsavat tartalmazó

Takaránymész,

mellyel a disznóknál nagyon könnyen 300 kiló hizlalási súly érhető el. Alkalmazható azonfelül baromfi, borjúk, juhok, marhák, ökrök és lovaknál 4 1/2 kiló ára, mely hónapokig elég 5 korona 80 fill. utánvétellel bérmentve. **Kapható mindenütt.** A hol nem lenne raktáron, megrendelhető utánvétellel vagy a pénz előzetes beiktatása mellett a készítőnél:

Dr FLESCHE E. „Korona“-gyógyszertára Győr 99.

Legolcsóbb bevásárlási források!

Alapítattott 1893. **Freund Benjámín** Alapítattott 1893.

műorás, ékszerész és látszerész
Nagyvárad, Rákóci-ut. Széchenyi-szálloda épület.

RITKA ALKALOM.

Üzletem átalakítása miatt a teljes raktáramat kiárulítom eddig nem létező leszállított árban, arany-, ezüst-, nikkell órákat, aranyláncokat, gyűrűket, fül-függőket és más ékszerneműeket, kina-ezüst tárgyak. ingaórák, látszereknél 50% engedmény.

Oláh Sándor

épület- és műlakatos
Beöthy Ödön-u. 43.

Elvállal minden e szakmába vágó új munkákat és javításokat jutányos árban. Takarék tűzhelyek állandóan ratáron. Költségvetést kívánatra küldök.

Jenny

órák, ékszerész és látszerész. Ajánlja dúsan felszerelt óra és ékszer nagy raktárát jutányos árban. **Szent János-u. 39. sz.** Óra és ékszer javításokat pontosan eszközölk. **Tanuló felvétetik.**

Táray Sándor

telefon 558. telefon 558.

NAGYVÁRAD

Körözs-utca 11. sz.

Épület és műlakatos vízvezeték és vasszerkezeti munkák.

ÉGI LANT

ker. katolikus imádságos és énekes könyv, díszes vászonkötésben

1 K 30 fillérért

kapható a Szt. László-nyomda részvénytársaságnál.

Deutsch Simon

bútor-asztalos Ór-u. 6.

Elvállal olesó árban háló-szoba-, ebédlő- és szalon berendezéseket, ugyszintén előszoba és konyha berendezést. Hívásra megje lenek.

Petry Árpád

órák- és műszerész

Nagyvárad, Rákóci-ut 9.

Taroly és Risztó mellett, a Rimanóczy-palotával szemben. Mindennemű műszerész munkák szakszerű javítása elfogadtatik.

UJ keztyűs és sérvkötő készítő!

Keztyűk mérték után gyorsan es legjutányosabb árban készítettnek. Bál i keztyűk 70 cm. hosszu, csak 6 korona. Tisztítások és javítások azonnal eszközöltetnek **Ruganyos sérvkötők 4 korona.**

HORVÁTH R.
Nagyvárad, Szt János-utca

Johann Maria Farina Gegenüber dem Rudolfsplatz

csakis ez a valódi

kölniviz, kölniviz-pouder és kölniviz-szappan.

Kapható drogériákban gyógyszerházakban és illatszertárakban.

Ne tessék elfogadni

Kölniviz-szappant, kölnivizet és pudert, ha nincsen rajta az eredeti és egyedül valódi, de sokszor utánzott **JOHANN MARIA FARINA Gegenüber dem Rudolfsplatz.** Akkor sem kell elfogadni helytelen és utánzott kölnivizet, kölniviz-pouder és **kölniviz-szappant**, ha az itt jelzett eredeti készítmény nem volna kapható az ön lakhelyen, mert a világhírű cég magyarországi képviselője:

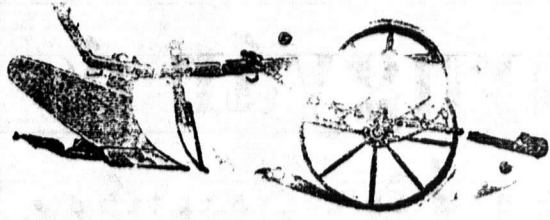
Holczer Emil Zoltán, Budapest, VIII. ker., Szigetvári-u. 16. szám

egyszerű levelezőlapra azonnal válaszol és közli hol szerezhető be az

eredeti minőség.

Kapható Nagy-Váradon: Farkas István és Darvas István drogeriájában.

Ékek, vasboronák őszi szántásra

előnyös árban, készpénzfizetés mellett a GITYE-gyárban kaphatók.

Terménytisztító rosta aratási idényre gyári árban. Borprések, szőlőzuzók már most megrendelhetők jutányos árban présfelnyomóval, ezek mind készpénzfizetés esetén olcsó árban. Minden darab szavatossággal.

Gitye Demeter Fia gépgyára Nváradon. Templom-tér

Tüzijáték kiállítás

őzv. **Kádár János**-né
elsőrangú fűszer- és csemege kereskedőben,
a legelsőrangú különlegességek
előnyös bevásárlási forrása.
Kugler H. Gerbaud főraktára.
Telefon 85. sz. Telefon 85. sz.

LÉVAI MÁRTON

r.-t.

sirkőraktára és
kőfaragó telepe

Nagyvárad
Rákóczi-u. 20.

MIYBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!
vegyleg női, férfi és
gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fényesre, csipke és szövet függönyök, bútor szövetek, papi és egyenruhák vegyleg tisztítatnak.

Gyár: Köröze-utca 13.

Felvételi üzlet:
Zöldfa Passage 93.
Rákóczy-ut 7. szám

Mokos Sándor.

A jó bornak

nem kell czégér

mondják még ma is a régi öregek! Hogy mennyire igazok van, eléggé bizonyítja

Kecskeméti István

is, a reklámra nem szorult ujonnan berendezett étterme

Nagyvárad, Teleky-u. 4. szám.

Nyitva éjjel-nappal. Kitérő saját termései borai, **előzékeny kiszolgálás**, szolid polgári árak. **Abonensek naponta felvételnek.**

10.000 pár harisnya kerül eladásra! alábbi olcsó árak mellett.

3 pár kötött zokni 78 fill., 3 pár csikos zokni 1 kor., 3 pár női harisnya 1 kor., 3 pár gyerek zokni finom 1 kor., 3 pár gyerek patent harisnya 1 kor. Flor és selyem harisnyák igen olcsón. Férfi ingek jó minőségben 1-94 kor., női ingek 1-94 kor. Zsebkendők drb. 6 fillértől. Nyakkendők, ridikülők 30 fillértől.

Klein Sándor és Társa
Rákóczi-ut 14.

szabadalmazott
folyton-égo

Meteor
Kályhák

SZ. 71-79

SZ. 1174-1176

Eredeti

Meteor kályhák,
kályhatálcák és ellenzők,
fa- és széntarték,

valódi porosz fűtőszén
házhoz szállítva 50 K° zsákokban
kimérve 100 K° 5 korona.

Tarsoly és Risztó különlegességek vaskereskedése
Rákóczi-ut.

Melocco Péter cementárugyár és építési vállalat részvénytársaság

Budapest, IX. Timót-utca 4. a. b. szám.

Nagyvárad **fióktelep: Szöllős-u. 16.**

Telefonszám 11-38.

Telefonszám 11-38.

Gyárt: Szabadalmazott géppel gyártott kar-mantus portlandcement csöveket az összes szabványos méretekben és ahhoz való idomdarabokat, csömöszölt és vasbetétes, valamint portlandcement csöveket, kútgyűrűket stb.

Márvány mozaiklap, műkő- és cementárugyár. Beton és vasbeton építési vállalat.

Elvállal: Utcák és házak csatornázását, hidak és vízmedencék szakszerű építését. Nagyobb vállalatoknál **tervekkel és költségvetéssel szolgál.**

Meghívást az ország bármely részéből elfogad.